

Braşovai Lapok

Ára 5 lei

Csütörtök
1931 * augusztus 20

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

188. szám
XXXVII. évtolyam

Ára 5 lei

A CSODÁKOCSI

Irla: Tanódy Endre

Európa két hosszú vonalán, Londontól —Konstancáig és Palermótól—Hamburgig és minden pontján a nagy sikkak, amit ez a két kvordonáta átszel, lázas tevékenység folyik a megmeredett gazdasági szerkezet megindítására. Kormányok és bankok magasságaiban intézkedések érlelődnek, rendeletek fogamzanak és hivatalos nyilatkozatok szólnak meg és lenn száz- és százmilliók tömegek mélységeiben zug a megtapodott hangyaboly. A két sik között a világ egész sajátja tartja az összeköttetést és vállalja a nehéz feladatot, hogy megértse egymással azokat, akik önmagukat sem értik.

Nem az utolsó helek és nem is az utolsó hónapok tünete ez az izgalom, hanem egy többéves crescendónak a végső felzúgása, vagy ha más hasonlat tetszik, a megbetegedett szervezet egyre zilálóbb szívderecs és erőfeszítése, hogy élve segítsen át a válság gyötrelmein.

A tervező konferenciák hosszú folyamata a kiábrándulások és csalódások posztumusz torkollott és ebből az álló vízből szállanak fel azok a miazmak, amelyek a „bizalmatlanság” nevű betegséget okozzák és terjesztik. Jó néha visszafelé nézni, mikor előre ugyse látunk és jó türelmesen megérteni, hogy ezeknek a kiábrándulásoknak kényszerű és végzetes módon meg kellett jönniük.

Hány mozdulat történt éveken át a háborusadóságok eltörlése felé, míg végre a Hoover felszabadító harsonája megszólalt. De mikor? Mikor már Németország a nyílt csőd szélére jutott és éveken át tartó válságával megfertőzte egész Európa gazdaságát.

És hány hitel- és buza-konferencia zajlott le a közép- és keleteurópai agrár-országok megmentésére, amelyeknek eredményeképpen egyelőre elértékclenedtek a termések, fizetésektelenek a gazdák és az illető országok egy szemérnemen burkolt moratórium-állapotában senyvednek el, anélkül, hogy a nyílt moratórium megváltó mitétét engedélyeznék rajtuk. Ki emlékszik már arra, hogy a „nagy” nemzetközi földhitelintézet azt sem tudom, hol és mikor, de több mint egy félszázéve megalakult és természetesen nem működik.

Nem beszélék Páneurópáról, arról a megszegyenítő és megalázó sértésről a tömegek nagykorúságával szemben, a „danse macabre”-ról, a jelmezes farsangról, amelyben felfegyverzett hatalmak kis békegalamb szárnyakat aggattak magukra és úgy pipiskedtek, míg egyszer csak nyomtalanul eloszlott az egész és Briandot, a főrendező, a franciák hazaküldték aludni.

Ezek csak a főfejezetek cínei, de ezekben és ezek körül az utolsó évek története semmi más, mint ezeknek a meddő sürmöléseknek a széles és hosszú sorozata, anélkül, hogy a valóságos világban egyetlen lépés is érezhető volna a javulás felé.

A gazdasági élet nem az evangéliumok tanai szerint igazodik, és igéiből nem lehet megélni. Erthető tehát, ha unnyi év után a folytonos ígérvetessel szemben a bizalmatlanság általánossá válik és erőt vesz a lelkeken. Egyszerű ráismerés ez arra a valóságra, hogy állunk egy helyben és ami történeként van körülöttünk feltüntetve, az csak látományok elvonulása szemeink előtt, elvonulása hátra, a múlt felé, amittől az a családunk támad, hogy mi vagyunk azok, akik haladunk egy szebb jövő felé.

A parisi világkiállításnak az orosz-ázsiai szakaszán ki volt állítva a szibériai vasutnak egy szalonkocsija. Orosz-feliratos pályaudvaron állott, a közönség beszállott és jelezték az indulást. És erre a jelle a kocsit megindult, azaz, hogy állba maradt, de a mozdulatlan kocsit ablakai előtt mozgásba jött egy festett kullissza, az oroszázsiai vidék csodás képeivel. Fenyőerdőkön át nyújtóztak a hatalmas folyamok és tüntek hátrafelé, miközben a csodakocsi állhatott a helyén. Re-

ménytelen, kétségbeesett sikságok, harc-terei fegyveres tatár csapatoknak és novgorodi hermelinkereskedők karavánutjai.

A vásznakon sűrűn tüntek fel gazdag arany és ércbányák, az orosz kormány nyilván gondoskodni akart róla, hogy a francia hitelezők bizalma meg ne rendüljön, és a tájhűség igazolására mongol sírok vonalait mosódtak el a távoli perspektíva szemhatárára.

A kocsiban ezalatt orosz édességeket szolgáltak fel — a kínai katarig, ahol egyszerre csak eltűnt a muzsikruhas pincér és kék selyemruhában megjelent a kínai boy és teát kínált. Jázmin-illat szállt fel a kis csészéből és betöltötte a kocsit, most már kínai levegőjét.

— Peking, péggállomás! — harsant föl odakünn — kiszállani! És a vagonnak a felszálló oldallal szemben álló végében már ott volt a pekingi állomás kínai épülete.

Bevált-e a mozgó potemkidédáknak ez a rendszere a közelmúlt válságaiban és megérettük-e Pekingbe, a mennyei biro-

dalomba, vagy csak ott állunk, ahonnan el sem indultunk, miközben megittuk a teát, anélkül, hogy jóllaktunk volna?

És ha már a valóságok kéréhetetlen-sége lehetetlenné teszi, hogy egyelőre előbbre jussunk, van-e szükség a tette-tésre és a hitegetésre és célravezető kezelése ez a tömegek gazdasági pszichológiájának, amit ezelőtt közvéleménynek neveztek?

Az igazság ott van, hogy a tömegek éretlenebbek annál, amilyenek utópiszták és ideálisták hiszik, de sokkal, nagyon sokkal érettebbek annál, amilyenek a politikai és gazdasági hatalmak „gyakorlati” férfiai feltűntetik.

Beszélték egy bankvezérrel, hogy bizonyodalmatlan tanácskozások során, mikor senki sem tudott már megállást találni, felvetette az ideát: „Uraim, mi volna, ha egyszer megmondanánk az igazságot?”

A közvélemény csak az elmúlt hetekben vizsgázott le róla, hogy az igazságot is megérti, ha kell. A betétpánik olyan időben keletkezett, mikor a szinlett javulás kulisszái vonultak el a csodakocsi ablakai előtt és akkor ült el, mikor jözanul megmagyarázták, hogy a bajok megvannak, és épen ezek a bajok teszik szükségessé, hogy a pénz nyugodtan maradjon benne a termelő munkában, mert

különbön az is összeomlik, ami ma még lábon áll.

A gyorssegélynek most folyó akciójáról is jobb volna megmondani, hogy jó hosszú időre ez csak egy súlyos status-quo-nak a fenntartására szolgál, és nem engedni, hogy alaptalan remények csigázódjanak fel, mert különben egész rövid idő múlva új kétségbeesési roham állhat be és ennek már kiszámíthatatlanok volna a határai.

A milliárdos garanciabank hiteljavító eszköz, új aláíró a nemzeti gazdaság váltóján és hozzá az állam aláírása, tehát végsorban, sem új vagyon, sem új erő nem járul a meglévő vagyonhoz és erőhöz, mert a bankok azok maradtak, akik voltak és az állam is az maradt, aki volt és mindez mi vagyunk, a betétesek és az adósok. Nyilván szükség volt erre ahhoz, hogy benne maradjunk abban a siralmas állapotban, amelyben vagyunk, de jobb ebben maradni, mint kimozdulni belőle.

Bamba és hitelét vesztett optimizmus-nál többet ér, ha a közvélemény megkapja a józan valóságot és ha nem szédítik káprázatokkal.

A csodakocsi ma lejtős pályán áll és nem jó a potemkin-kulisszákat sokat mozgatni mellette, mert megállni indulni.

Nyugalom a pénzpiacra

Szindikátusba tömörítik a vidéki bankokat is

Hans Otto Roth képviselő kezdeményezése a vidéki bankok megszervezésére, kedvező fogadtatásra talált. Disszavándorolnak a betétek a bankokba

Bukarest, augusztus 18.

Az öt bukaresti nagybank által a pénzügyminisztérium és a Nemzeti Bank támogatásával létesített szindikátus megkezdte működését. Amilyen nagy fontosságot tulajdonítanak pénzügyi körökben, annak, hogy

a főváros öt legnagyobb pénzintézetét egy megingathatatlan véd- és dacsövetségbe tömörítették, annyira kárhoztatják azt, hogy az ország többi pénzintézeteinek támogatására egyelőre csak ígéretek hangzottak el.

A gyakorlati támogatásra úgy a szindikátusba be nem vett nagybankoknak, mint a vidéki közép és kisbankoknak szükségük van. Ezek az intézetek eddig a maguk erejére voltak utalva, ennek az állapotnak azonban most, amikor a bizalmaválság nagyon is próbára teszi őket, meg kell szünnie és a Nemzeti Banknak a hitelkeret kiszélesítésén kívül azzal is törődni kell, hogy ezek a bankok minden helyzetben kitudják védeni a támogatásokat.

Amint röviden jelentettük, Hans Otto Roth képviselő kihallgatáson jelent meg Argetoianu pénzügyminiszternél, majd később Manolescu bankkormányzóval is, akikkel ismertette a vidéki pénzintézetek helyzetét. Hans Otto Roth előterjesztést tett arra nézve, hogy

a Nemzeti Bank legszélesebbkörű támogatása mellett alakuljon meg a vidéki bankok szindikátusa,

amely egyes részletektől eltekintve ugyanolyan feltételekkel működjön, mint a fővárosi nagybankok szindikátusa.

Ugy Argetoianu, mint Manolescu kiltásba helyezték, hogy ilyen irányban tanulmányozni fogják a vidéki bankok megszervezésének kérdését és rövidesen, talán már a hónapban meg-

ják összehívni a vidéki nagyobb pénzintézetek vezetőit.

A pénzpiac nyugodt

A belföldi pénzpiac egyébként csendesnek, sőt nyugodtnak mondható. A Bercovitz-bank fizetésektelenége körüli hullámok teljesen elűltek, minthogy

a betétesek és hitelezők garanciákat kaptak arra, hogy követeléseiket teljes egészében megfogják kapni.

A devizaárfolyamok tartottak, ami főleg annak tudható be, hogy a pénzpiac teljesen megbizik a lej stabilitásában. Az angol font, amely az utóbbi hét folyamán a nemzetközi tőzsdéken árfolyamcsökkenésnek volt kitéve, megszilárdult és

a Nemzeti Bank minden felkínált font-teltelt átvész 815 és feles kurzuson, viszont 816 lejért korlátlan mennyiségben rendelkezésre is bocsát fontot az igénylőknek.

Ujabb intézkedések a pénzpiac megszilárdítására

Bukarest, augusztus 18.

Kedden délelőtt a Nemzeti Bank vezetéke Manolescu bankkormányzó elnökelete alatt ujabb értekezletet tartott, a melyen

a pénzpiac megszilárdítására és a betétesek izalmának lecsillapítására irányuló teendőket beszéltek meg.

A kiadott hivatalos jelentés szerint a szükségesnek látszó intézkedéseket az értekezlet már el is határozta, a fővá-

Az augusztus 15-ike, amely a kereskedelem fontos fizetési dátum volt, minden nehézség nélkül mult el. A pénzpiacra, az utóbbi események hatása alatt attól tartottak, hogy az ugusztus 15-iki lejáratok rendezésénél nehézségek fog-nak támadni, azonban az nem következett be és a kereskedelmi cégek eleget tettek kötelezettségeiknek.

Visszavándorolnak a betétek

A pénzpiaci helyzet tisztázódásának és a nyugalom helyreállításának egyik kísérő jelensége még, hogy

a bankokból az utóbbi napokban kieszedett betéteket lassan visszaviszik.

Igaz, ez a folyamat egyelőre nem nagyon gyorsított, de remélni lehet, hogy a betétek visszavándorlása a bankokba napról-napra nagyobb méretűvé fog válni.

ges izgalmak elkerülése végett azonban csak a holnap reggeli órákban hozza nyilvánosságra rendeleti utat.

A sajtót a rendeletről, azok céljáról és indokairól maga a bankkormányzó Manolescu világosítja fel.

Kedden este hatórákor a fővárosi bankok szindikátusa megtartja az első érdemleges gyűlését, amelyen arról határozz, hogy melyek azok a bankok, amelyek részvételre a sürgős segítségre.

Megbukik-e MacDonald

London, augusztus 18.

A Macdonald kormánynak csütörtökön kritikus napja lesz. Ekkor fogják ugyan tárgyalni a munkáspártban a kormány lakarekossági tervezetét.

Nincsen kizárva, hogy saját pártja szavazza le Macdonaldot.

Ugyancsak ezen az ülésen fognak dönteni arról, hogy összehívják-e rendkívüli ülészakra a parlamentet.

Szeptemberre elkészül a Bukarest—ploesti utszakasz ujjaépítése

Bukarest, augusztus 18.

A mint mértékadó helyről értesülünk, a svéd utépitési társaság szeptember első napjaira elkészül a Bukarest—Ploesti utszakasz ujjaépítésével. Az utóbbi időben is sokat vitatott utépitési szerződésben foglalt elvégzendő munkálatoknak ez csak az első fázisa, mert az utak ujjaépítésének nagyszabású munkálatai csak a jövő év folyamán fognak megindulni. A szeptemberre bevégzett munkát egy állami bizottság fogja felülvizsgálni és megállapítani, hogy a társaság betartotta-e a szerződésben vállalt kötelezettséget az ujjaépítési anyag és minősége tekintetében.

Tizenkétfélmillió magyar él a világon

A budapesti Jancsó Benedek-társaság kiadásában nemrégiben jelent meg Nagy Iván „A magyarság világstatisztikája” című műve, amely a legalapabb tanulmányok alapján tizenkétfélmillió harmincezer lélekre teszi a világon élő magyarság számát. Ez a szám kétszázötven millió magyarországi magyarra oszlik meg:

A jelenlegi Magyarország	7.920.000
Utóállamok	3.587.000
A többi európai állam	83.000
Észak-Amerika	570.000
Dél-Amerika	65.000
Ázsia	2.500
Afrika	2.500
Ausztrália	200

Ezt a hozzáférhető adatokra épített becslést általában jóval a ténylegesen alulinak tartják, mert például nyilván nem számol az Oroszországban maradt volt hadifoglyok jelentékeny számával. Egyébként a magyar nemzetiség meghatározásánál Nagy Iván a pallott anyanyelvet vette alapul, mint ez világszerte szokásos.

Tomcsa Sándor:

A NÉMA CFR.

Persze, én nem tudhattam róla. Fogalmam sem volt, hogy a Céfer már nem is futyul az utasokra. Honnan is lett volna tudomásom, mikor mostanában nem utaztam vonaton.

T. i. még két hónappal ezelőtt történt, hogy fel kellett utaznom Szatmárra.

A két hónappal előtti idillikus időben egy ilyen vasuti utazásról még szó lehetett. Akkor még a világ pénzkeresési orgánumban csak egy pár kivétel elme vélte felfedezni azokat a kórokozókat, melyek pénzügyi életünk e fontos szervét a mai állapotába juttatták. A kivétel elme pedig hallgattak a bajról. Részben bölcsen hallgattak: nem akarták megremélni a „beteg”, részben okosan hallgattak a vagyonukat átmentették csatahajókba, női dípcikkbe, csodkére blankettákba, — szóval olyan cikkebe, melyekben a kereslet előreláthatóan csak nőni fog.

Akkor — két hónappal ezelőtt — még latens volt a baj; a tőke még nem volt bizalmatlan, a Pénz elhelyezkedési lehetőségeket keresett — kereste a saját értelmét, létezésének okát — így történt, hogy a német nagybancok segítségével sikerült összehoznom a Szatmárig és vissza való jegyváltáshoz szükséges tőkét.

Az azonban fiktív-beállítás, hogy a Danat-bank összeomlása, e Szatmárig való jegy megváltásához szükséges tőke-összehozásban való részvétel miatt kötetkezett volna be. Tény az, hogy a Danatbank, kihelyezésre váró tőkéjének

MILYEN LEGYEN AZ OTTHONOM?

Igazi váradi eset

Rémhir a lepráról, amelyet egyes kereskedők terjesztettek a konkurens cég lehetetlenné tételére

Nagyvárad, augusztus 18.

Néhány nappal ezelőtt riasztó hírek terjedtek el arról, hogy Nagyváradon szörnyű betegség, a lepra ütötte fel a fejét. Pontos adatokat is kolportáltak, amelyek szerint az első megbetegedés a Szacsavay-utcában történt, ahol egy fiatal leány kapta meg a borzalmas kórt egy tanártól. Nemsokára ezután egy ismert kalapgyáros családjáról kezdtek suttogni, amelyben állítólag két megbetegedés is előfordult. A kalapgyáros két apró gyermeke egy macskával játszadozott, amely mindkettőjüket megharapta. Eleinte nem tulajdonítottak túlságos fontosságot az alig látható sebeknek, rövidesen azonban a két csöppesség borzalmas kinézetű kezdett panaszkodni. Az előhívott orvos megállapította, hogy a gyermekeket a macska leprával fertőzte meg.

A pánikot keltő híreszteléseknek azután egyszerre csak meglepő körülmények között szakadt vége. Az újságírók Major György tisztifőorvoshoz fordultak felvilágosításért, akinek mindenképpen tudnia kellett volna a lepráról, amely Nagyváradon „pusztít”.

Egy álmos forgalmi-tiszt okozta az ausztriai szörnyű vasuti katasztrófát

Négy magyar áldozata van az összeütközésnek

Egy-millió silling kártérítést követelnek az
áldozatok hozzátartozói

Bécs, augusztus 18.

A loebeni, pontosabban a Göss állomás mellett történt megrázó vasuti szerencsétlenség, amelyről lapunk tegnapi számában hírt adtunk, igen élénken foglalkoztatja úgy az osztrák, mint a magyarországi sajtót. A katasztrófa színhelyén hétfőn helyszíni szemlét tartottak. A nyomozó hatóságok annak a megállapítására törekednek, hogy volt-e a katasztrófa előidézésében szerepe a vasuti berendezés technikai hiányosságának is.

Az osztrák lapok ugyanis rendkívül hevesen támadják a vasuti vezérigazgatóságot azon a címen, hogy a borzalmas katasztrófát technikai hiányok okozták, amit bizonyít az is, hogy a szerencsétlen áldozatokat teljes óráig

— Egy szó sem igaz! — jelentette ki a legnagyobb határozottsággal a tisztifőorvos. — Szemérmetlen hazugság és kitalálás az egész! Egyébként majd a végére járok a dolognak!

Titokban vizsgálat indult meg annak kiderítésére, hogy hogyan kerültek forgalomba az alarmizáló hírek. És ekkor valami egészen különös, egészen sajátosan „váradi” dolog tudódott ki. Megállapították ugyanis, hogy

a „lepratörténetek” egyes kereskedők terjesztik — konkurens kereskedőkről, azzal a céllal, hogy a konkurenciát lehetetlenné tegyék.

— Jaj, oda be ne menjen, a világért se! — terjesztik a rémületet. — Hiszen annak az embernek a családjátan leprás beteg van!

Micsoda szörnyű, kétségbeesett gazdasági válság lehet, ha üzletemberek ilyeneket találnak ki! — gondolhatja a józan olvasó. Pedig nem. Azaz, hogy gazdasági válság tényleg van, de a „lepratörténet” — az finom váradi virág, amely ebben a furcsa városban gazdasági válság nélkül is kivirulhatott volna.

meg sem tudták közelíteni.

Hétfőn a kíváncsiak olyan hatalmas tömegben érkeztek a katasztrófa színhelyére, hogy a rendőrségnek kordont kellett vonnia a helyszíni szemlét tartó bizottság körül. Eddigi hírek szerint egyébként a szerencsétlenül járt utasok és ezek hozzátartozói egy millió silling kártérítést követelnek az osztrák szövetségi vasutaktól.

A katasztrófa magyar áldozatainak a száma négyre emelkedett.

Vály Lajos szombathelyi vasuti főmérnök feleségétől meghalt.

Vály az Arad melletti Kisjenőről származik, 80 éves apja és két fivére ma is Arad megyében élnek. Mint fiatal mérnök

és Norvégia bálnahalászati koncessziója fejében, belementem a gyors harmadikba. Erre a pénzvilág fellelegzett, Hoover gyorsan akcióbá lépett, Shaw táviratilag értesített, hogy 125-ödik születésnapja alkalmával engem fog meglátogatni, Berlinben a rendőrség szétszórta a tüntelőket és Bethlen végre elmehezt vadászni. Hitler ugyan egy népgyűlésen sirva megfenyegetett, de nem tettem meg egyebet, utaznom kellett: Dr. Balog is árveréssel fenyegetett. Ne méltóztassák elfelejteni, ez ezelőtt két hónappal történt.

Vége az utazásomhoz szükséges tőkét — 101 ágyúlövés és az obligát filmoperatőrök kíséretében — egy pénzügyi vezérőlbizottság rendelkezésére bocsátották. Már csak egy pár nap választott el az utazástól, mikor vezérőlbizottságom elnökét — egy hideg holland milliomost — megszedítette a pénz és a jegyváltáshoz szükséges tőke egy tekintélyes részének elikkasztása után, luxushajón, luxustengeren, luxusnőkkel Délamerikába szökött, — persze nem Szatmáron át — és ott a sikasztott összeggel egy hangosfilmgyárat alapított. Mindenesetre őszinte érdeklődéssel várom első filmjét.

Nekem akkor az utazásom már halasztatalanná vált. A most már elnök nélkül maradt vezérőlbizottságom — tekintettel hogy Saljapin éppen akkor ott hangversenyzett — Bazelben gyors tanácskozással ült össze. Ott arra a megállapodásra jutottak, hogy mivel tőkém roncsai nem elegendők egy Szatmárig és vissza való utazásra, — vegyenek nekem egy autót és a fennmaradó összeget egyenlően osszák szét a kenyérbélyeggel sújtott területen.

Igy is történt. Megkaptam az autót, megijáram Szatmárt és — ezelőtt négy órával, polándefekt miatt, belezuhanam egy árokba. Hiába, ezek a mai kormányok nem tartósak. A kocsin összetört, én kirepültem, de csodálatosképpen nem lett semmi különös bajom.

A felborult autót kiadtam balset ellen biztosított egyéneknek, — kik gyorsan

Antinevralgic

DR. NANU MUSCEL

az egyedüli gyógyszer influenza, mlg-rén, idegzsák stb ellen. Csakla eredeti csomagolásban áru-sítják. Minden dobozban az orvos jelzésével ellátott 2 kapszula (osztályban) van.

Kapható:

gyógyszertárakban és drogeriákban. Szf 17171

került el Szombathelyre, ahol rövidesen megnősült. Felesége, Miklós Erzsébet szombathelyi előkelő család leánya volt. A fiatal pár egész Szombathelyen közre- retetnek örvendett. A harmadik magyar áldozat ismeretlen magyar nő.

A negyedik Rapos Győző debrecen- evangélikus lelkész. Ő hétfőn délelőtti szenvedett ki a loebeni kórházban, ahol megelőzőleg mindkét lábát amputálták.

A beindított vizsgálat hétfőn délután hozott konkrét eredményeket. Megállapították, hogy a legfőbb felelősség Pucz Frigyes hinterbergi forgalmi tisztet terheli, aki nem állította le a gyorsvonatot holott nem kapott telefonértesítést Göss állomásról, hogy az ugyancsak általa indított tehervonat az állomást már elhagyta. Pucz azzal védekezik, hogy ő telefonált ugyan Gössre, az ottani forgalmistisztt, Hönigmann József hangját azonban alig hallotta. Az a gyanúja, hogy Hönigmann álmaiból ébresztette fel a telefonhívás, utána azonban nyomban elaludt.

Tovább már könnyű volt kideríteni a tényállást.

Hönigmann bevallotta, hogy valóban elaludt szolgálat közben.

Pénteken este végetért a szolgálata, mely után 24 óras pihenője lett volna,

ő azonban szombatán reggel újra átvette a szolgálatot anélkül, hogy erről a főnökséget értesítette volna.

Megelőzőleg ötóra hosszát kávéházakban és vendéglőkben tartózkodott. Vasárnap reggel aztán háromnegyed négykor, körülbelül öt perccel a katasztrófa bekövetkezése előtt, a kimerültség miatt elnyomta az álmot.

Leütötték és elrabolták ötezer lejét

Temesvár, augusztus 18.

Börtsök Sándor végvári gazda Rafnaközségből hazafelé igyekezett, amikor az uton hirtelen cigányok támadták meg.

Börtsököt támadói leütötték, majd elrabolták tőle ötezer lej készpénzt.

A kifosztott gazda később magához tért és feljelentést tett ismeretlen támadói ellen a csendőrségen.

elhelyezkedtek az autó roncsai alatt és se gútséggel nyöszörögtek — én pedig besiettem egy közeli állomásra.

Persze, nem tudhattam róla, honnan is lett volna tudomásom, mikor már két hónapja nem utaztam vonaton.

A vonat már bent volt az állomáson, melyben egy pár egzotikus milliórdó ült.

Ismétlem, én nem tudhattam. Ahhoz voltam szokva, hogy a kalauzok még egy felhívást intéznek a néphez. Ajánlják a céget: tessék beszállani. Aztán futyultek. Aztán a vonatvezető trombitált, az tán a lokomotív elbőgte magát és a vonat megindult.

Most? Most az állomásfőnök lábujjhegyen odament a forgalmistához és valamit sugott neki. A forgalmista lábujjhegyen odament a vonatvezetőhöz és valamit sugott neki. A vonatvezető lábujjhegyen odament a mozdonyvezetőhöz és valamit sugott neki. A mozdonyvezető nem sugott senkinek semmit, csak párgott egyet a szemével.

Ó, milyen kedélyes — gondoltam — Milyen családias. Az állomásfőnöknek biztosan egy „jó eset” jutott eszébe és közölte a személyzettel. S mivel hogy nők is voltak a perronon, sugó persze.

Eközben betértem a pénztárhoz és megkocogtattam az ablakot. Az ablak kinyílt és egy ijedtarcu pénztárnok ujját a szájjára tette: pszt!...

Amilyen halkán csak tettem, kértem egy jegyet.

Erre a pénztárnok magához intette a fületem, ráhajolt a fülemre és oly halkán, hogy inkább csak sejtettem, ezt sugta:

— Kegyed, hogy így mondjam —: egy süketfajd. A vonat ezelőtt öt perccel elment.

— Jé, — mondtam — elment. — Én se nem futyultam, se nem trombitáltam, csak úgy stilszerűen, lábujjhegyen, némán megpukkadtam.

Amikor a sovinizmus visszafelé sült el

Miron Christea patriarkának, a román egyház fejének, valamint több volt miniszternek sincs állampolgársági bizonyítványa

Több mint félmillió erdélyi román is kimaradt az állampolgársági listákból

Bukarest, augusztus 18.

Nem volt az utóbbi évek folyamán parlamenti ülés, amelynek során főleg a kisebbségi pártok, a kisebbségi sajtó élén pedig éppen mi ne követeltük volna az annyszor beígért s már többször elő is készített új állampolgársági törvényt.

MIRON CHRISTEA,

akinek szintén nincs állampolgársága.

megszavaztatását. Minden adott alkalommal rámutattunk arra az anomáliára, miszerint

kisebbségi polgárok tízezreinek nincs meg az állampolgársága egyszerűen csak azért, mert különböző okokból, de általában önhibájukon kívül annakidején nem vették fel őket az állampolgársági listákba.

Hangoztattuk, hogy a törvény fonákságai miatt a kisebbségek egész tömegei maradtak az állampolgárság legelmeibb jogai nélkül.

Éveken keresztül harcoltunk az állampolgársági törvény módosításáért, a kormányok azonban csak ígértek, de egyik sem mert hozzányulni ehhez a kellemetlen darázs-fészekhez. Most végre elértük azt, hogy a román sajtó is ráébredt az állampolgársági jogok körüli tarthatatlan helyzetre és ugyanazokat a megállapításokat teszi, amelyeket mi öt év óta hiába kiáltunk a kormánytényezők fülebe.

A Lupta legutóbbi száma nagy cikkben foglalkozik az állampolgársági kérdéssel és megállapítja, hogy az öt évvel ezelőtt hozott liberális törvény érthetetlen intézkedései miatt

a kapcsolt területeken élő románok jelentékeny része sem állampolgár.

Nem is beszélve természetesen az állampolgársági jogok nélkül ezerszámra tengődő kisebbségi polgárokról.

Igy fordult elő az, hogy

Miron Christea patriarkának, a volt régensnek és a román egyházak fejének sincs még ma sem állampolgársági bizonyítványa, mert a nagyszebeni állampolgársági listából egyszerűen kimaradt.

A lap megállapítja, hogy feltűnően sok volt erdélyi miniszter és egyéb magas állami demitárius maradt ki még az állampolgársági listákból.

Ugyancsak az állampolgársági törvény ferdeségeinek tulajdonítható, hogy tízezerrel maradtak ki Erdélyben az egyszerű román polgárok is a listákból. Így Brassó környékén a lap szerint, például több, mint kétezer román maradt ki, Kolozsváron ötezer, a többi megyékben pedig még több. Fogaras és Szeben megyében tízezerre rug azon román anyanyelvű állampolgárok száma, akik kimaradtak az állampolgársági listából.

A Lupta, miután félmillióra teszi ezt a számot, felháborodással szögezi le, hogy az állampolgársági törvény a legképtelenebb módon megtiltja, hogy az elvesztett eredeti állampolgársági bizonyítvány helyett új okmányt állíthassanak ki a hatóságok. És ez a fonák helyzet rengeteg nehézséget és nem egyszer tragédiákat okoz, mivel a hatóságok az érvényben levő többi törvényeknek megfelelően a legkisebb jogokat sem hajlandók elismerni az állampolgársági bizonyítvány felmutatása nélkül. Így fordul elő aztán, hogy

az erdélyi tanítók, mérnökök és orvosok ezreit utasítják vissza, valahányszor egy állami állás megpályázásáról van szó, mivel nem képesek okmány-

nyal igazolni román állampolgárságukat.

Ezeket írja a Lupta. És ez nagy elégtétel számunkra, mert végre azok is ráébredtek a békekötés utáni évek egyik legnagyobb igazságtalanságára, akik egykor még gyűlölettől szikrázva követelték az állam polgárok szelektálását. A Bukarestből kikerült erdélyi sovinszták voltak azok, akik minden indoklás nélkül százsámra felebezték meg a hatóságok által megállapított állampolgárságot, csak azért, hogy minél kisebb legyen a magyar anyanyelvű és a kisebbségi népekhez tartozó román állampolgárok száma.

Az igazságtalan fegyver tehát visszafelé sült el és a többségi nemzethez tartozók közül is sokat megsebezett. — Számunkra azonban igen gyenge vigasztalás ez, mert míg a többségi nemzethez tartozóknak igen gyakran elnézik az állampolgársági bizonyítvány hiányát, addig a magyar hangzású névvel rendelkező állampolgárok jogkeresése könyörtelenül elbukik azon, hogy nincs állampolgárságja.

Eldugaszolják a feketeszest

Argetoianu elkészült a szeszmonopólium törvénytervezetével

Szinaja, augusztus 18.

Argetoianu pénzügyminiszter Szinajában a legnagyobb csendben elkészült a szeszmonopólium óriási érdeklődéssel várt törvényjavaslatával.

A kéziratot holnap már nyomdába is adják, mert a pénzügyminiszternek az a terve, hogy a javaslat felett a legszélesebbkörű vitát nyitja meg és minden érdekeltség véleményét meghallgatja.

A szeszmonopóliumról szóló törvényjavaslatról Argetoianu tudvalevőleg ki akarja huzni a feketeszestűgy mérgefogát is.

Rózsákkal hintette be magát

és úgy left öngyilkos egy szerelmes pár

Megrendítő tragédia egy temesmegyei községben

Temesvár, augusztus 18.

Megrendítő kettős szerelmi dráma játszódott le tegnap a Temesváriól három kilométerre fekvő Ujszentcsanak községben. Kornbauer Miklós huszéves fodrászsegéd halálosan szerelmes volt Tóth Juliska tizennyolc éves leányba, egy ottani jómódú gazda gyermekébe.

A leány szülei rossz szemmel nézték a szegény iparosfiú közeledését és több ízben ki is utasították házukból.

A szerelmesek ezen annyira elkesered-

tek, hogy öngyilkosságra határozták el magukat.

Tegnap délután a fiatalok kimentek a Községi erdő szélére, ahol lefeküdtek és rózsákkal hintették be magukat. Ezután a fiú agyonlőtte magát, majd önmagával végzett.

Mire rájuk találtak, mindketten meghaltak.

Bucsu levelet hagytak hátra, amelyben bejelentik, hogy boldogtalan szerelmük miatt váltak meg az élettől.

Bezárult a diákok nemzetközi parlamentje

Az angol-amerikai blokk Széll magyar fődelegátust jelölte az egyetemi világszövetség elnökévé

A román delegáció csak a revízió vádjával erőszakolta ki a lengyel ellenjelölt győzelmét

Bukarest, augusztus 18.

A Nemzetközi Diákkongresszus, amelynek a munkálatai az utóbbi napokban meglehetősen feszültség légkörében folytak, tegnap az esti órákban befejeződött.

A két blokk: a legyőzött államok delegátusait is magában foglaló angol-szász csoport és a francia diák-antant az utolsó plenáris ülésen különös hevességgel csapott össze.

A küzdelem egyelőre, érthető okokból, a latin-szláv blokk javára dőlt el, de a kialakult erőviszonyok ennek ellenére mély válság árnyékát vetik előre a jövő évi kongresszusra, amely Rigában, Lettország fővárosában lesz.

A kongresszus plenáris ülésén gyenge szavazattöbbséggel

elvetette azt az angol-amerikai javaslatot, hogy a nemzetközi szövetség központi szerveinek a székhelyét Genf-be tegyék át

és ott centralizálják a szövetség egész tevékenységét, a Népszövetség égisze alatt. Ezután nagy izgalom közepette a tiszt-

tikar, illetőleg a végrehajtóbizottság újválasztására került a sor. Az elnökségre eredetileg három jelölt volt. Fischer (Csehszlovákia), Pozsarijszky (Lengyelország) és Széll (Magyarország). Az ingadozó Fischert visszalépésre bírták s így csak a lengyel Pozsarijszky és a magyar Széll maradtak szemben egymással: előbbi a francia irányítás alatt álló győztes blokk, utóbbi pedig az angol-szász csoport jelöltjeként.

Amikor az angol delegáció minden előzetes lebeszélés ellenére is ragaszkodott Széll jelöléséhez,

a román delegáció vezetője tiltakozó nyilatkozatot tett, amelyben a "megülködés és méltatlankodás hangján" a román vendégszeretettel való visszaélésnek minősítette azt, hogy az angol-szász blokk politikailag és egy revizionistát jelöl a nemzetközi diákszövetség elnöki székébe.

Bejelentette, hogy a román delegáció nem vesz részt a szavazásban.

A szavazás kétszer egymásután egyenlő

vótumot juttatott úgy a lengyel, mint a magyar elnökjelöltnék.

Ekkor a román delegáció mégis közbelépett és szavazatával győzelemhez segítette Pozsarijszkyt, a győző államok csoportjának a jelöltjét.

Ezután simán megválasztották a végrehajtóbizottság többi tagját, köztük a román Nartit, aki a román szövetséget eddig is képviselte.

A szavazás befejeztével az amerikai és holland delegációk sajnálattal szögeztek le, hogy

a szövetség keretében az összhang és együttműködés szelleme mindinkább háttérbe szorul s bejelentették, hogy ha ez így fog menni, kilépnek a szövetségből.

A kérdést a kongresszus külön bizottsághoz utalta azzal, hogy ez a jövő kongresszuson tegyen jelentést.

Miután Saurin, az eddigi francia elnök bucsút vett tisztességétől, a kongresszus ismét hódoló-táviratot menesztett II. Károly királynak, akit hosszasan életetett.

Este a tíznapos kongresszust bankett zárta be, amelyen számos felkészített hangzott el. A kongresszus résztvevői ma reggel elhagyták a fővárost s egyrészt a tengerpartra, másik részük pedig Erdélybe ment négy napos kirándulásra, amely után visszatérnek hazájukba.

Felakasztotta

magát az orosz dumping megszervezője

Moszkva, augusztus 18.

Hétfőn este moszkvai lakásán felakasztotta magát és meghalt Fried helyettes kereskedelemügyi népbiztos. Az öngyilkos népbiztos volt az, aki a breszt-litovszki béketárgyalásokon Ukrajnát képviselte. Mint ukrán származású ember nagy szerepet játszott az ukrán szovjet megalapításában, 1922-ben a szovjet berlini követévé nevezték ki, ezen az állomáshelyén azonban csak rövid ideig tartózkodott, nemsokára visszahívták Moszkvába, hogy fontos kereskedelmi feladatokat bizzanak rá. Az utóbbi időben nagy szerepe volt a félelmetes orosz dumping kialakításában.

A megfeszített munka felőrölte idegrendszerét és egy önuralmát veszített pillanatában végzett önmagával.

Temesvár, Arad és Nagyvárád

egy színi-kerületbe tömörül

Arad, augusztus 18.

Hétfőn délelőtt Temesvár, Arad és Nagyvárád városok kiküldöttjei érkekezletet tartottak Temesváron a kiadandó színházi koncesszió ügyében. Az értekezlet arra a kérdésre kívánt feleletet adni, hogy mennyiben lenne egészséges mindhárom város részére külön koncessziót kiadni s milyen feltételekhez kellene kötni a koncessziókat, illetve a városok tulajdonát képező színházi bérletek kiadását.

Radu Corneli, az aradi interimár-bizottság elnöke, aki az értekezleten Aradot képviselte, a következőkben ismertette az értekezleten hozott határozatokat: Arad-Temesvár és Nagyvárád városokat egy színházi kerülettel kívánják összehozni. A három város tehát egyetlen koncessziót kapna, mert csak ezen az úton lehetséges eltartani egy erősebb társulatot. A koncesszió kiadásánál a városok elsősorban a Magyar Párt véleményét kérik ki a kérvényező színházgázgató erkölcsi megbízhatóságát illetően, azután figyelemmel lesznek arra is, hogy a kérvényező megfelelő tőkével rendelkezzen s így biztosítani tudja színészei pontos fizetését.

Modern Mozgó

BRASSÓ Tel. 518

Ma, keddtől! Világszenzáció! Német éneklő, beszélő világattrakció!

JEAN KIEPURA

a világ legelső énekesének filmremeke

„A forróvérű város”

BRIGITTE HELM, GEORGE ALEXANDER, TRUDE BERLINER a többi szerepekben. Csodás Western beszélőgép.

Metes belügyi államtitkár erdélyi körúton

Bukarestből jelentik: Metes Stefan belügyi államtitkár a közeli napokban erdélyi inspekciós körútra indul. Utjának pártpolitikai céljai is vannak:

A bíróság érdemben nem tárgyalta a Bercovitz-bank elleni csődkérelmet

Bukarest, augusztus 18.

A bukaresti törvényszék kedden délelőtt foglalkozott azzal a csődkérelssel, amit a Cantacuzino-testvérek adtak be a fizetésektelen Bercovitz-bankhoz ellen. A csődkérelmek egyébként bünvádi feljelentés is voltak a bank igazgatói ellen.

A bíróság a csődkérelmet érdemben, mert az ügyre vonatkozó akták még nem állnak mind a bíróság rendelkezésére.

A tárgyalás folytatását aug. 21-re halasztották. Valószínű, hogy addig a pénzügyminiszter a Nemzeti Bank szanálása és így a Bercovitzéktól benyújtott kényszerkezelt kéréssel együtt a csődkérelmet is tárgyalni kívánja.

Manoilescu bankkormányzó előtt egyébként kedden délelőtt újabb küldetés jött, amely a bank szanálását sürgette a pénzpiac és a betétesek érdekeire való hivatkozással.

Van-e Aradon gyermekparalízis járvány?

Arad, augusztus 18.

Az egyik temesvári napilap, amely a két-tíz évvel ezelőtti megjelenésében félnappal megelőzte, az aradi lapokat, azt a hírt közölte, hogy az Aradon közismert Winternitz Károlyné 19 éves uriaszony gyermekparalízisnek esett áldozatul. Ezt a hírt az aradi lapok ellenőrzés nélkül átvették és meglehetősen nagy izgalomba hozták a várost azzal, hogy az Aradon néhány nap óta egyre nagyobb méreteket öltő gyermekparalízis már felnőtteket is követel áldozatul. A sajnálatos esettel kapcsolatban támadást intéztek az aradi főorvos hivatala ellen is, mert a temesvári lap közlése szerint Winternitz Károlynét meg lehetett volna menteni, ha a szükséges szérum kéznél lett volna. Szérum azonban nem volt, sem Aradon, sem Temesváron. Ez természetesen azt is jelenti, hogy a veszedelmes járványt, amelynek a fiatal asszony már a második halálát áldozata volt, és jelenben 22 megbetegedést tartanak nyilván, az aradi egészségügyi hatóságok nem is tudhatják leküzdíteni.

Az esettel kapcsolatban, amely, ha igaz, joggal felháboríthatja az aradi közönséget, Radu Cornel gyermekkorházi főorvos, az intézmény bizottság elnöke, hivatalos nyilatkozatot adott ki. Mindenekelőtt leszögezi, hogy a szerencsétlen uriaszony nem gyermekparalízisben halt meg, amit bizonyít az is, hogy a hatóságok megengedték a háztól való temetést. Egyébként pedig a gyermekparalízis elleni oltószérum kellő mennyiségben áll rendelkezésre a gyermekkorházban. A járvány méretei sem olyan veszedelmesek, ahogyan a temesvári lap közölte. A betegség általában enyhe lefolyású és az eddig nyilvántartott betegek valamennyien a javulás útján vannak.

Külföldi humor

GYERMEKI ÉRDEKLŐDÉS

— Igaz az, papa, hogy az ókorban az emberek nyolcszáz évig is éltek?

— Igaz bizony, fiam.

— És mondd csak, akkor százyolevan évig kellett iskolába járniuk?

(Fliegende Blätter.)

FALUSIASAN

— Bizony, Mathurin anyó, a fiam díjat nyert az iskolában.

— Meg tudom érteni az örömet, nagyságám. Tavaly a mi disznónk is díjat nyert a kiállításán.

(Nagel's Lustige Welt.)

KERÜLŐ UTON

— Nincs véletlenül husz pengő aprópénzed?

— Talán váltatni akarsz egy huszpengőst?

— Nem. Kölcsön akarok kérni tized.

(College Life.)

Buziás gyógyfürdő

(Román Nauheim)

páratlan szénsavas rádióaktív sós-savas forrásvizekkel. — Biztos gyógyhatás szív és vérkeringési zavaroknál, veséknél, vesebetegségek, izomcsúsz, hólyaghurut és kimerüléssel idegesség esetén. **Női betegség,** a változatos zavarok, fertőző betegségek, mérgezések nyomán fellépő idegbajok (Tabes etc.) eseteiben a legjobb eredménnyel. Természetes szénsavas, sós vasas fürdők, ivókurák, szakszerű orvosi kezelés, kitűnő konyha, elsőrendű szállodák, diétás penziók mérsékelt árákkal. — **Új modern uszoda,** napfényes stranddal. — **Fürdőidény május 15-től október 1-ig.** — Prospektust, felvilágosítást szívesen küld:

Muschong Buziási Gyógyfürdő R. T. Fürdőigazgatóság: Buziás (Bánát)

Izgalmas villamoskarambol

Bukarestben

Egy utasokkal teherelt villamaskocsí majdnem belezuhan a Dimbovita-folyóba

Bukarest, augusztus 18.

Kedden reggel könnyen végzetessé válható villamaskarambol történt Bukarestben.

A kora reggeli órákban, amikor a fáról beömlő zöldes székerek nagyon forgalmassá teszik a fontosabb utvonalaikat, a Cotroceni közelében levő Elefterie-hid mellett egy súlyosan megterhelt teherautó került a villamos elé. Ha az utvonaltisztító, az autónak még ideje van félreállni, szerencsétlenségre azonban még egy nehézmozgású filusi székér is közbekeverődött.

A villamos lefékezett, ugyanakkor azonban váratlanul befordult a szembejövő villamos is, amelynek már nem volt ideje lassítani és így belement az autóból, amit a másik oldalról a lefékezett villamos, szélről pedig a megter-

lódott parasztszékér szorított.

Az autónak nem történt komolyabb baja,

a villamos azonban kisiklott és felszaladt a gyalogjáróra.

Ha még pár métert csuszik, menthetetlenül belezuhan a Dimbovita piszkos hullámaiba. Az utasok között leirhatatlan pánik keletkezett.

Számosan kitörték az ablakokat és azokon keresztül ugráltak ki a féloldalra dült kocsikból.

Természetes, hogy közben számos könnyebb és súlyosabb természetű sebesülés is történt.

A vizsgálatot bevezették, bár kétséres, hogy bármelyik jármű vezetőjét felelősségre lehetne vonni. A baleset inkább az utca keskenysége okozta.

Nem Brandsch, hanem Muth Gáspár

Koncentrált támadás Brandsch Rudolf ellen

Kritizálta-e a kisebbségi államtitkár a békeszerződést?

Bukarest, augusztus 18.

A bukaresti sajtó egyrésze néhány nap óta koncentrált támadásokat perget le Brandsch Rudolf kisebbségi államtitkár ellen. Legutóbb a hevesebb vérmérsékletű lapok már a kisebbségi államtitkár lemondását követelték azon a címen, hogy nem lehet kormányzati tényező az, aki a békeszerződések revízióját sürgeti.

Brandsch Rudolf ellen ugyanis az a vád, hogy az ujaradi politikai népgyűlésen kárhóztatta a versaillesi és saint-germaini békeszerződéseket. A vádat először a Kolozsváron megjelenő Drumul Nou nevű liberális orientációjú lap hangoztatta. Azt írta tudósítója jelentése nyomán, hogy a kisebbségi államtitkár politikai beszámolójában ilyen kijelentéseket tett: „A mostani világháborút lezáró békeszerződések során igazságtalanul

bántak el Németországgal”.

A kisebbségi államtitkárság a sajtóban hangoztatott vádakkal szemben cáfoló nyilatkozatot adott ki. E nyilatkozat szerint Brandsch felhatalmazta az államtitkárságot annak közlésére, hogy

a neki tulajdonított kijelentéseket nem tette meg Ujaradon, azok rosszakaratú és légbőlkapott híresztelések csupán.

Az ügygel kapcsolatban aradi tudósítónk a következőket jelenti: A Brandsch ellen indított hajsza igaztalan. A kérdés népgyűlésen Brandsch valóban nem tette meg a neki tulajdonított kijelentéseket, a román lap tudósítók vagy szándékosan, vagy jóhiszeműen tévedtek. A békeszerződések és arról az igazságtalanságról, ami a békeszerződések során Németországot sújtotta, nem Brandsch beszélt, hanem Muth Gáspár sváb képviselő.

Ha a gyerek rosszul tanul:

Jorga tanár ur pénzbírsággal sújtja a szülőket

Amikor a tudósok pénzügyminiszteri allűrjei vannak

Bukarest, augusztus 18.

A közoktatásiügyi minisztérium újabb rendeletet adott ki, amely mindenképpen alkalmas arra, hogy megdöböntse a közvéleményt. Mindaddig abban a hiszemben voltunk, hogy a kormányok kötelessége a közoktatás megkönnyítése és olcsóbbá tétele, hiszen alig lehet fontosabb valami egy ország életében, mint a közművelődés elősegítése.

Ugy látszik, tévedtünk, legalább is Jorga miniszterelnök és közoktatásiügyi miniszter más véleményen van.

Ő a közoktatás megdrágítását tartja szükségesnek.

Legújabb rendelete a már ismert, de nem szivelt oktatási taxák mellé újabb „művelődési adókat” léptet életbe. Vagyis:

minden eddigi tandíj, vizsgadíj, bizonyítványdíj marad, ezen felül azonban kötelező még: 100 lej minden kibocsátott új diploma után. Ugyancsak 100 lej az egyetemi tanulók terhére, ha valamilyen vizsgájuk először nem sikerült és másodszor is jelentkeznek.

A középiskolákban

500 lej köteles fizetni az a tanuló, aki osztályt ismételt, 100 lej az, aki pótvizsgára jelentkezik és 100 lej a vizsgára jelentkező magántanulók. 50 lej az ára bármilyen is-

Jorga

kolai bizonyítványnak, még abban az esetben is, ha a szülő negyedévi nem kötelező értesítést kér gyermeke előrehaladásáról.

Nem kiméli Jorga az elemi iskolásokat sem. Itt is

100 lej kell fizetnie minden osztályismétlőnek.

Indokolás: túl nagy az intellektuális termelés, vissza kell szorítani azzal, hogy a tanulást egyre drágábbá tessék. Megértjük ezt valahogyan az egyetemistáknál, ha erőszakoljuk, a középiskolásoknál is. De az elemistáknál semmiképpen sem.

FEJFÁJÁSOK

idegzsába, influenza, rheumás fájdalmak csakis a

Dr. NANU MUSCEL-féle

ANTINEURALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban, mely két kapszulát (ostyában) tartalmaz, fenti eredeti jelzéssel. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban. 17171

Vagy Jorga szerint, aki szereti tudósok tartani magát, a kötelező elemi oktatást is fel kell függeszteni?

Nyilván nem erről van szó. Nem. Hanem arról, hogy még itt is újabb adókat szőzzanak a szerencsétlen polgárság nyakába.

Egyébként pedig, — a rendelet szerint, — a befolyó pénzügyi felét az iskolák maguknak tarthatják meg.

A másik fele azonban a minisztériumot illeti,

amely a begyűlő pénzt részben kulturális alapokra, részben pedig a tantestület felségélyezésére fogja fordítani. Hova fogja fordítani?

Egy pénzügyminiszteri rendelet:

Végrehajtják a szeszgyárakat,

ha nem fizetik pontosan a szeszadóhitel részleteit

Havi kimutatást kötelesek Bukarestbe küldeni a rum- és likörgyárak — Megszigorítják a gyárak ellenőrzését

Bukarest, augusztus 18.

A pénzügyminiszter ma rendeletet adott ki, amelyben felhívja az adóügyi hatóság figyelmét, hogy a szeszadók havi kimutatásait augusztus 27-én jár le. Eddig az időpontig kötelesek a szeszgyárak a szeszadóhitel-tartozás részleteit befizetni.

A pénzügyminiszter rendeletében utasítja a pénzügyi hatóságokat, hogy azon gyárak ellen járjanak el a legnagyobb szigorral, amelyek a szeszadóhitel részleteit nem fogják pontosan megfizetni és a dátum letelte után könyörtelenül foglalkoznak a gyárban talált teljes szesz készletekkel.

Ugyancsak egy rendeletében értesíti a pénzügyigazgatóságokat a minisztérium, hogy a jövőben

a legnagyobb szigorral kívánja ellenőrizni az országban működő összes borszeszgyárak és szeszfinomítók működését.

Különösen pedig tudni akarja, hogy ezek a szeszgyárak milyen mennyiségeket szállítanak a rum- és likörgyáraknak? Ebből a célból kötelezi a gyárakat, hogy a pénzügyigazgatóságok iktamozásával havi pontos kimutatásokat terjeszsenek fel Bukarestbe, megjelölve a bevételt, kiadást és a gyárban termelt anyagok pontos mennyiségét.

Ugyancsak kimutatásokat kötelesek a rum- és likörgyárosok is beküldeni, megjelölve a feldolgozásra kerülő anyagok eredetét.

A pénzügyminiszter rendeletében figyelmezteti a hatóságokat, hogy a beküldött kimutatásokért felelősek. Azon gyáraktól, amelyek a havi kimutatások beküldését el fogják mulasztani a pénzügyminisztérium megvonja működési engedélyüket.

Szerkesztői üzenetek

I. A. Mussolini Benito duce — miniszterelnök, Róma, Chigi-palota.

Nagyszében. Abba nem szólhatunk bele, hogy az a bank, a válságra való tekintettel, nem akarja előlegezni a nyugdíjasok nyugdíját. Ez a bank dolga, ellenben a kincstár dolga, hogy a nyugdíjakat rendesen, pontosan fizesse, s így ne kelljen bankokra szorulóknak és még kamatot is fizetniük a nyugdíjasoknak.

Hü olvasó. Nyári elmélkedéseit a gazdasági helyzet megváltozásáról nem közzétehetjük. Új nincs bennük, s a megírása nagyon gyenge.

Astra (Apolló) Mozgó
BRASSÓ

Szombattól közkívánatra újbol műsoron a szezon legrandiózusabb filmje

Ofelsége a szerelem

Főszereplők: Nagy Kató, Franz Lederer, Szőke Szakál, Grete Theimer és Halmay Tibor.

Szombath, vasárnap és hétfőn!

Hírek

Hamisított kanári

Egy vidéki előfizetők írja.

Az utóbbi időben egy kalitkás ember járta sorra a házakat és madarakat árult. Szép, sárga harci kanárikat. Az ár olyan olcsó volt, hogy az emberek még a mai rossz viszonyok mellett is megrohanták a madárárut, csak hogy egy szép kanári tulajdonába jussanak.

A kereskedő nagyon kedves embernek bizonyult. Hosszasan elbeszélgetett az udvar lakóival, kereste a kisleányok és gyermekek bizalmát, hogy ezeket magához édesgetve, közös erővel csökkentsék a mama ellenálló kedvét.

Történt pedig, hogy az egyik udvar lakója, egy özpoggyasszony sehogysem akarta megvenni a kínált madarat.

— Elhiszem, hogy szépen szól a madár... hisz látom, hogy milyen szép... de máma kenyérre kell a pénz, madár-fütyü nélkül megleszünk még... de kenyér nélkül nem. Aztán 50 lej máma nagy összeg.

A madárárus éppen fordulni akart mikor a szobából előkiáncsiskodott az asszony kislánya.

— Jé, mamuka... milyen szép madárka. Vegyél madárkát, fod nekünk szépen énekelni... Olyan jó jeszek, ha veszel madárkát.

— Lásd kérem, nagyságos asszonyom, hogy milyen nagyon szereti a kisleány a madarakat. Tudja mit, 30 lejért odaadom a madarat.

Az asszony egy ideig gondolkodott, latolgatta az eshetőségeket, de mikor tekintete ráesett kislányra kéri szemére, egyszerűen engedékenyebb lett és megvette a madarat.

A kislány majd kiugrott örömeiben a borból.

Most következtek az instrukciók. A madárnak egy-két napig nem szabad vizet adni, mivel a Kanári-szigetéről való szállításkor a nap erősen megkínította a kis madárkát és félt, hogy valami baja történne. Nagyon jó természetű madár ez — mondta az árus — megesszik ez mindent, kérem. Kezdve a sárgarépatól, egészen a légyig.

— Azt még nem hallottam, hogy a kanári legyet enne — vetette oda kétkedőleg az asszony.

— Ja kérem, ez nem közönséges kanári, ez valódi „házi” éneklő... Felfújja magát, aztán gyönyörű fütyű alakjában tör ki belőle a sok levegő.

A kanarit kalitkába tették, a kisleány egész szeretettel halmozta körül a madarat. De a madár nem reagált a nagy szeretetre és figyelemre, egy sarokba húzódott, fejét tollába szúrta és mozdulatlanul gubbasztott. Bizony nem akarta felfújni magát és még kevésbé énekelni.

— Miért nem énekel a madárka. Olyan nagyon szomju. Talán adjunk neki egy kis pizsekét.

Az asszony egy kis edényben vizet talált a madár elé. A madár egy ideig csendesen nézte a még mozgásban lévő vizet, majd egy hirtelen ugrással mellette termelt. Először telestolta magát, majd uccu neki, beleugrott és fürdeni kezdett. Milyen nagy volt a nézők meglepetése, mikor látták, hogy a madár gyönyörű sárga színe a fürdés következtében teljesen megbarnult és ezzel szemben a víz megsárgult.

A madár, mikor a fürdést elvégezte, nagyot csapott a csőrével a kalitka falára és kiadta a sürgarépára, fölugrott a pálcikára és megeresztette hangját.

— Csiripp... csiripp...

Mamuta, hisz ez egy közönséges veréb — állapította meg könnyes szemmel a kisleány. — A szomszédok kanárjja nem úgy énekel, hogy csiripp... csiripp... Ebben az időben nálunk sok kanári pedlett át néhány perc alatt közönséges házi verébbé.

RISNYOVSKY ENDRE.

— ÖNGYILKOS LETT EGY MAGYAR ÁLLAMTITKAR LEÁNYA. Budapestről jelentik: A Pannónia-szállóban tegnap öngyilkosságot követett el Fehér László államtitkár Éva nevű leánya, aki Sacher Endrénél van férjénél. Az öngyilkost súlyos állapotban szállították kórházba. Tettének oka egyelőre ismeretlen.

NAGYVÁRADON TELJES ELLÁTÁSRA

Balkonos utcai szobába, zongora és fürdőszoba használattal

urifut vagy leányt elfogad izr. uricalád

ÖZV. BERGER ANTALNÉ ORADEA

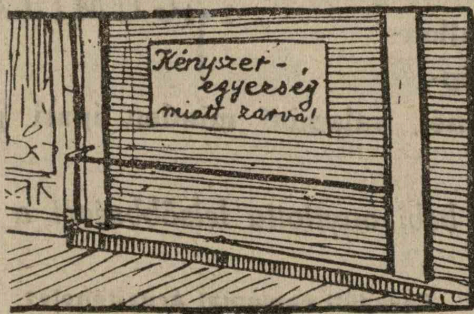
Str. Cantemir (Beothy Ödön-utca) 42. I. 7.

— MEGHALT HÁROMSZÉKMEGYE UTOLSÓ MAGYAR FŐJEGYZŐJE. Tudósítónk jelenti: Háromszékmege magyar társadalmát súlyos csapás érte. Hosszas betegeskedés után Sepsiszentgyörgyön elhunyt udoni Beldi Pál cs. és kir. kamarás, Háromszékmege utolsó magyar főjegyzője. Beldi Pál megyéje életében jelentős szerepet játszott s így érthető, hogy korai halála általános részvétet vált ki. Beldi Pált ma délután helyezték örök nyugalomra Árapatakon, a családi sírboltban, hová az egész megye részvéte kísérte el.

★ BÉCSBEN 800 LEJ, BRASSÓBAN 40 LEJ egy jegy ára Jean Kiepora, a világ legelső kamaranékesének meghallgatásához. „A forróvérű város”, német éneklő, beszélő hangosfilmremekmű, amelynek szebbet, jobbat még nem készítettek a filmgyárak. Brigitte Helm, George Alexander, Trude Berliner a nagyhatású filmremekmű főszereplői. Western gépen a Modern Mozgóban, Jean Kiepora csodás énekei felejthetetlen élmény marad.

— A VÁLASZTÁSI TOKANY, A KORTES-UTAK ÉS A CSIKMEGYEI PREFEKTURA. Tudósítónk jelenti: A legutóbbi általános választások alkalmával Csikszékreda taxissófforjai és vendéglősei szinte kizárólag a kormány-párt, illetve a vármegyei prefektura részére és rendelkezésére dolgoztak. A választás sikerült is — a kormánypártnak! — ez azonban nem jelentette azt, hogy a győztes vezérkar örömeiben sürgősen sietett kiegyenlíteni a választási tokány és a korteshadjárat költségeit. Egyeseknek sikerült kiharcolniuk valamit, a nagy többség azonban semmit sem kapott. A csikszékredai sófforok és vendéglősök most közösen határozták el, hogy amennyiben a prefektura, amely a rendelkezést eszközölte, záros határidőn belül nem fizeti ki a választási költségek számláit, per útján fogják követeléseiket behajtani.

Mai korkép

— A TÁBLAI VÁDTANÁCS SEM HELYEZTE SZABADLABRA BARABAS JÁNOS DR.-T. Tudósítónk jelenti: Barabás János dr., gyergyóalfalusi ügyvéd ügyét hétfőn tárgyalta a marosvásárhelyi táblai vádtanács. Az Ávéd János ügyvéd ellen elkövetett bombamerénylet felbujtásával vádolt Barabás János, komoly bizonyítékok hiánya miatt kérte szabadlábra helyezését, a táblai vádtanács azonban további fogvatartása mellett döntött.

— UJABB NYELVVIZSGÁRA KÖTELEZTEK A TEMESVÁRI KISEBBSÉGI PÓSTA-SOKAT. Temesvárról jelentik: Az itteni kisebbségi póstásokat ma újabb nyelvvizsgának vetették alá, amelyet a bukaresti vezérigazgatóság rendeltetere foganatosítottak. Ma folyt le az írásbeli vizsga, néhány nap múlva pedig a szóbelire kerül a sor. A kisebbségi póstások attól tartanak, hogy a nyelvvizsga újabb elbocsátásokra szolgál ürügyül.

— NYOLCVAN DARAB FELGRAMMOS ASZPIRINT VETT BE. Nagyváradról jelentik: Tegnap este sürgősen hívták a mentőket a Beothy Ödön-utca 2. számú házba, ahol a lakásán eszméletlenül feküdt Máté Erzsébet harmincegyéves asszony. A mentők megállapították, hogy Máté Erzsébet megmérgezte magát, nyolcvan darab felgrammos aspirint vett be. Azonnal kórházba szállították, ahol gyomormosást alkalmaztak. Remélik, hogy sikerül megmenteni az életnek. A vizsgálat megállapította, hogy Máté Erzsébet a legnagyobb nyomorban élt és már nyolc nap óta nem evett. — Ugyancsak öngyilkosságot követett el Nagyváradon Katona Miklós negyvenéves sóffor, aki szintén hónapok óta volt kereset nélkül. Katona éjszaka két órakor nyílt utcán mellbelötte magát. Kórházba szállították, ahol megoperálták. Felépülésében biznak az orvosok.

— UJABB MERÉNYLET A CFR ELLEN, BESSZARÁBIÁBAN. Bukarestből jelentik: A CFR vezérigazgatóságával közölték, hogy Revaca és Chisinău között, a nyílt pályán, ismeretlen tettesek több lövést adtak a személyvonatra, amelynek azonban csak ablaktábláit ronsolták szét, anélkül, hogy emberéletben kárt esett volna.

★ BRASSÓI ORVOSI HIR. Dr. Springer Arthur fogorvos, szájszész, szeptember 15-ig külföldi tanulmányra utazott.

— NEM SIKKASZTOTTAK A CSIKKARC-FALVI KÖZBIRTOKOSSÁG VEZETŐI. Tudósítónk jelenti: Végre kiderült, hogy az a lelkiismeretlen hajszá, amit a csikkarcfalvi közbirtokosság vezetői ellen indítottak s aminek eredménye a közbirtokossági vagyon szét-tépése lesz, minden komolyabb bünygyi alap-pot nélkülöz. Mihály István pénztárnokot és Potovszky Ferenc közbirtokossági jegyzőt sikkasztás vádjá alatt tartóztatták le és tartják fogságban a mai napig. Most azonban elérkezett a szabadlábra helyezés ideje. A közbirtokosság könyveit ugyanis maga Roman

Romulus, a Banca Nationala csikszékredai igazgatója vizsgálta át. Megállapítása szerint a közbirtokosság pénztárában hiány nincs, a vádlottak csupán könyvelési szabálytalanságok miatt vonhatók felelősségre, ezeket a szabálytalanságokat azonban megállapíthatólag inkább tudatlanságból követték el, mint bünyös szándékból. A könyvszakértő megállapítása nyomán a sikkasztás vádjá elesik s így a letartóztatottak minden valószínűség szerint hamarosan szabadlábra kerülnek.

— ELLENSEGEI BOSSZUJÁNAK ESETT ALDOZATUL A CSIKKARC-FALVI PÓSTA-MESTER. Tudósítónk jelenti: Beszámoltunk arról, hogy Mezei Imre csikkarcfalvi póstamestert sikkasztás gyanúja miatt felfüggesztették. Amint most értesülünk, a póstamester ellenségei bosszujának esett áldozatul, akik kilesték a legalkalmasabb pillanatot s följelentést tettek a póstamester ellen. A vizsgálat valóban állapított meg kisebb hiányt a pénztárban, ezt azonban a póstamester családja nyomban pótolta s így a pósta a további eljárást beszüntette Mezei ellen.

— A DETEKTIV ÖSSZEKOMBI-NÁLJA A KÖTÉNY, A PRUSZLIK ÉS A SZOKNYA SZÍNÉT. Nagyváradról jelentik: A Sas-passzázásban zajló cselekedkorzón sétált legutóbb Balla Julika tizenhétéves ujlaki parasztlány, aki itt szolgált a városban. A kis cseléd-lány éppen felöltözködött és bizonyára nem gondolt arra, hogy ünneplő ruhája milyen kellemetlen órákat fog neki zez-rezni. Egy detektív is ott sétált a Sas alatt és egyszerre csak megakadt a szeme a kis Julikán. Nézegette a ruhá-ját és kezdte összekombinálni a színe-ket. A zöld kötényt, a piros pruszli-kot és fehér szoknyát. Hamarosan ki-sütötte, hogy az előtte haladó csele-d-lány magyar nemzetiszínű ruhával „üntet Románia ellen”. Balla Julika a rendőrségre került, ahol közel huszon-négy órában kereszttel kellett vezekelni bűnéért. A végén mégis elbocsátották, de megparancsolták neki, hogy máskor vigyázzon, hogyan öltözködik. A „ha-zaarulási pert” egyelőre kegyesen el-ejtették.

— Kitéltötte büntetését Csikmege egyik rettegett banditája. Tudósítónk jelenti: Tarac Spiridon utonállásért és rablásért hat évi kényszmunkára ítélt bandita tegnap kapta meg a csikszékredai törvény-széken a büntetése kitöltéséről szóló igaz-szolványt. Tarac Spiridon a hírhedt Nicu-lita bandájának volt a tagja. Négy évvel ezelőtt, 1927-ben, amikor Niculita minden oldalról körükerített bandája végső el-keseredésében formális fegyverharcot kezdett a csendőrséggel, Tarac Spiridon volt az egyedüli, aki sértetlenül került a csendőrök keze közé. Hat évi kényszm-munkára ítélték és a Doftanaba szállították. A különböző amnesztia-rendeletek miatt büntetése négy és fél évre csappant le, amit becsületesen ki is töltött. Így ke-rült vissza a csikszékredai törvényszékhez, ahol megkapta elbocsátási levelét. A hi-res banda utolsó életben maradt tagja erősen fogadkozott, hogy ezután tisztes-séges életmódot kíván folytatni s nem elegendik rablók közé. Bejelentése sz-e rint egyelőre szülővárosába, Dornavatrá-ra megy, mert azt reméli, hogy ott mun-kát kaphat.

★ JOGOS ÖNVEDELEM, ha Schneider Józsa írásszakértő grafológiai íráselemzése ál-tal megismeri hozzátartozói, jövődöbelje, üzletlétára, alkalmazottja, stb. karakterét. — Analízis 60, 100 és 150 lejért. Brassó, Str. Bru-tarilor 4.

INGYEN PÁCOL

PORZOL-ol

A Porzolózott vetőmagból holdanként 10 kg.-al kevesebbet vethetünk, mint a gálícsá-vázás után. — A megtakarított mag értéke többet tesz ki, mint a Porzol ára. Csak eredeti csomagot fogadjunk el. Óvakodjunk utánza-toktól!

Kapható: Aiud: Hangya Központ Dr. Szent-iványi Árpád, Str. Regina Maria 19. — Arad: Mezőgazdák Kereskedelmi R. T., Str. M. Stă-nescu 2. Baia-Mare: Haracek Vilmos Utódai, Careii-Mari: Sztruhár et Mandl, Cluj: Agro-nika, Cal. Reg. Ferdinand 8, Schieb et Co., Pta. Mihai Viteazul 40, Dej: Szamosmegyei Gazdasági Egyesület, Gherla: Florian Jakab Utódja, Huedin: Bodor László gyógyszerár, Ludosul de Mures: Gál Zoltán, Marghita: Glück Áron és Fia, Oradea-Mare: Takarékos-ság Szövetkezet, Piata Unirii 5, Fenyő Ödön, Str. Aurel Vlaicu 53, Gazdasági Egyesület, Str. General Berthelot 8, Satu-Mare: S. A. a. Agricultorilor, Str. Regina Maria 17, Hangya Transzító Raktár, Sft. Gheorghe: Hangya Transzító Raktár, Saturnus Kereskedelmi Vá-lalat, Sighetul-Marmatiei: Drogueria „Illusi-on”, Darvay Béla, Sighisoara: J. L. et A. Hesshaime, Simleul-Silvaniei: M. Schwarz, Brand József vezérigazgató, Tasnad: Schwarz S., Tg. Mures: Dávid János gyógyszerész, Hangya Transzító Raktár, Timisoara: Karner Ede r. t., Str. Bratianu 12, Gea-Krayer S. P. A., Str. Timotei Cipariu 5, Turda: Polonyi Sándor, Zalau: Dr. Bikfalvy István, Kincses et Erdey, és minden szaküzletben.

Vezérképviselet: Frederic Spodheim et Co. Bucuresti, 2., Bdul. Elisabeta 55.

★ A RHEUMÁS BAJOK HÁZI KEZELÉ-SE. Irta: Dr. Engländer Árpád szakorvos. Az első kiadás rövid idő alatt teljesen elfogyott s a második kiadás most hagyta el a sajtót. Ez a könyv valóban rászolgált erre a páratlan népszerűsége és talán majd általa sikerül felhívni az illetékes tényezők figyelmét arra, hogy a rheuma igazi népbetegség, amely vá-lóságos gazdasági és társadalmi veszedelemmé nőtt, Rheuma — alattomos betegség — írja dr. Engländer, — nem gyilkol, mint a tuber-kulózis, de fokozottan rokkantá teszi, azután mankón vonszolja éveken át az életet. — Az újabb statisztikai adatokból megdöbbenve ál-lapították meg, hogy ez a kurtán és felülete-sen elintézt betegség tulajdonképpen egy szörnyű népbetegség, mely óriási áldozatokat kíván a társadalomtól. A berlini munkásbiz-tosító pénztár például a rheuma által rok-kantá vált tagoknak nyolcszor többet fizet ki, mint azoknak, akik a gümőkór által vál-tak munkaképtelenné.

A rheumás bajok gyógyításának az a lé-nyege, hogy a betegek korán kerüljenek or-vosi kezelés alá s bizonyos kezeléseket házi-lag tovább is folytassanak. A rheumás bajok házi kezelésének azonban az orvosi utasítá-soktól kell függni s az orvos munkáját kell kiegészíteni. A rheuma elleni küzdelem csak úgy lehet eredményes, ha ezen hosszantartó, fájdalmas baj ellen az orvos és betege szigoruan együttműködnek. Ennek az együtt-működésnek a lehetőségeit tárgyalja dr. En-gländer Árpád kitűnő könyve, mikor az egyes fejezetekben megmagyarázza az izületi és izomrheuma közötti különbséget, továbbá, hogy melyek az izületi rheuma tünetei, ho-gyan állapítja meg az orvos a rheumát, ho-gyan kell elkezdni a gyógyítást s hogyan kell megelőzni a rheumás megbetegedéseket. A könyv legnagyobb része a házilag végzen-dő kezelésekről szól és számos hasznos gy-a-korlati tanácsot ad az otthoni melegkezelé-sek, massage és gymnastika kivitelére vonat-kozólag. Igen hasznos fejezet az, amely a rheumás betegek étrendjéről és ivókurájáról szól, ugyancsak részletesen tárgyalja az izom-rheuma tüneteit is. Dr. Engländer Árpádnak a könyve már ezideig is a rheumás betegek kiskatéja volt és hisszük, hogy a második ki-adás is hasonló fontos misziót fog betölteni. A könyv ára 81 lej, vidékre portó külön 10 lej. — Megrendelhető a Brassói Lapok könyv-osztályától.

— BETHLEN ISTVÁN GENFBE UTAZIK. Budapestről jelentik: A Népszövetség szept-temberi ülészakán részt fog venni gróf Bethlen István is. A miniszterelnök utazását fontos kérdésekkel hozzák kapcsolatba.

★ KÖSZÖNETNYILVANITAS. Hálás kö-szönet mindazoknak, kik özv. Szentés Károly-né temetésén megjelentek, vagy részvételüknek bármily más módon kifejezést adtak. — A gyászoló család.

Állandó megélhetés!

FIGYELEM! Magánvevőkörrel rendelkező ügynökök (kezdők is) ajánlatokat a lap brassói kiadóhivatalába küldjenek 2167. szám alá.

Kályhássegéd,

aki a faianca rakáshoz is ért, azonnali belépésre kerestetik.

„TERACOTTA”, Brassó

Amortizációs kölcsönöket

városi házakra lej értékben, 10—40 évi időtartamra folyósítatunk. Kolozsvári Népbank és Zálog Hitelintézet R. T. Szép-ucca 1. Szg

Indítás: csak VARTA akkumulátorral biztos!

Fürdőszoba-

berendezési cikkek, gáz és forr-csővek állandóan raktáron.

„Armatura” r. r. t. Flók cégnél Brassó, Malom-u. 1. (Kut-u. sarok).

— Magyar művész-est. Bukarestben. Harvay Annie, Gaál Piri és Izsó Miklós f. hó 19-én, szerdán este 9 órai kezdettel a Majestic-hotel disztermében drámai és szavalóestélyt tartanak. A tartalmas műsor keretében Harvay Annie: Salome nagyjelenetét, továbbá Ady-, Kiss József és Szép Ernő-verseket, Gaál Piri a „Bohóc” és más költeményeket, Izsó Miklós pedig apró magánjeleneteket fog előadni. A három magyar művész az estélyt a jövő hét folyamán Brassóban is megtartja. Közben Harvay Annie a napokban francia Ady-fordításokat fog szavalni a bukaresti rádió műsorán a keretében.

— Ileana hercegnő és férje a Zeppelinen Londonba repültek. Friedrichshafenből jelentik: A „Graf Zeppelin” ma délelőtt husz utassal elindult Londonba. Az utasok között van Ileana hercegnő és férje, Habsburg Antal is.

★ ZILAHY LAJOS: LEONA. A Nemzeti Színház legnagyobb sikerű műsordarabja, Zilahy Lajos: Leonája, könyvalakban is megjelent. Amilyen avatott tollu mestere a regényirodalomnak Zilahy, épp olyan virtuóza a színpad művészetének is. Színműve az elmúlt évek forradalmába viszi vissza az olvasót: olyan időkről ír, amelyben benne élünk, olyan alakokról, amelyek még élénken élnek emlékünkből. Csak a legnagyobb író vállalkozhat arra a kényes irodalmi feladatra, hogy a multi közelségét színpadra vigye: és Zilahy diadalmasan vezeti át alakjait az aktualitás meredekén és egy izgalmasan érdekes történet keretében, megrázó erejű korpét ad. Zilahy Lajos legújabb színműve olvasva épp olyan érdekes és lebilincselő, mint a színpadon. A csinos kiállítású mű az *Athenaeum* kiadásában jelent meg. Ára 95 lej. Ugyancsak Zilahytól: A Ténsasszony című vígjáték, három felvonásban, ára 102 lej. — Vidéki rendeléseknél 10 lej portóköltséggel több. Kaphatók a Brassói Lapok könyvosztályában.

— Időjárásjelentés. Budapestről táviratozzák: A Meteorológiai Intézet jelentése szerint változékony idő várható, kisebb esőkkel.

— ALUMINIUM VONAT. Spájból érkezik híre annak, hogy Wiesinger professzor elkészült az „aluminium vonat” tervével. Ennek a csodálatos járműnek kocsijai alumíniumból készülnek, egy-egy kocsi súlya nem nagyobb három tonnánál és a légsavár által mozgásba hozott vonat óránkénti 223 mérföldes sebességgel kifejtésére képes.

— Betiltották a magyarországi szociáldemokraták gyűléseit. Budapestről táviratozzák: A főkapitányság betiltotta a szociáldemokrata párt augusztus 18-án este nyolc órára, a főváros kilenc pontján tervezett gyűléseit. A betiltott gyűlések tárgysorozatán a pénzügyi és gazdasági válság, a munkanélküliség és a politikai helyzet szerepelt volna.

— AZ ARADI MAGYAR PART KÖZMŰVELŐDÉSI SZAKOSZTÁLYA, a magyar népdal énekkincsének szaporítása céljából, magyar népdal-szerzeményekre meghirdeti rendes évi II-ik országos pályázatát, ugy szövegre, mint annak megzenésítésére. A pályázat feltételeit Muzsai Sándor titkár, Arad, készséggel közli. — A közművelődési szakosztály.

— Lelőtte adósát. Bécsből jelentik: Egy Buresch nevű sofför, aki kaktusztermeszéssel foglalkozik, százhusz schillinget vett kölcsön egy Vichtor nevű segédmunkástól. Buresch a pénzt nem akarta visszafizetni Vichtornak, mire szóváltás keletkezett közöttük, amelynek folvámán Vichtor agyonlőtte Burescht, majd megszökött. A járőrelők és Vichtor között izgalmas üldözés keletkezett, Vichtor felugrott egy teherautóra és revolverével kényszerítette a soffört, hogy a legnagyobb sebességgel hajtson. Végül is Reichsbrückennél sikerült Vichtort legyűrni és az igazságszolgáltatásnak átadni.

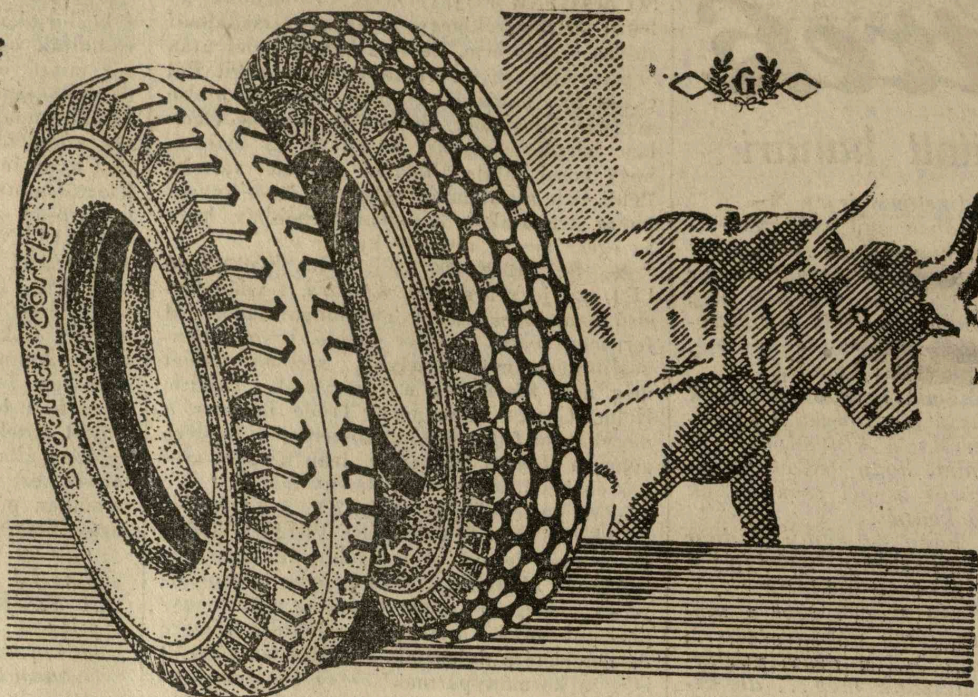
— BETÖRŐK GARAZDALKODNAK CSIK-ZSOGDÖN. Tudósítónk jelenti: Bartha Gyula csikzsögödi kereskedő feljelentést tett a csendőrségen, hogy az elmúlt éjjel ismeretlen tettesek ülték egyik ablakán keresztül behatoltak s ellopták összes készpénzét, mintegy 7 ezer lejt. A csendőrség bevezette a nyomozást.

★ A NEGYVENEDIK ÉLETÉVIG az egészség gondozása nem okvetlenül szükséges, mivel a fiatalság ereje magától is megőv a betegségtől. Másféppen áll a dolog előrehaladott korban. Ilyenkor óvatos életmódra kényszerít bennünket a már nem annyira ellenálló szervezet, úgy, hogy megfelelő szerekkel kell elejét vegyük a közeledő betegségeknek. Szerveink gyengébbek lesznek és már nem képesek a segítség nélküli védekezésre. Kitűnő szer ilyen célokra az Urodonal, amely élénkíti az anyagcserét és megszabadítja a testet minden lerakódástól, számos rendellenesség okozójától. Urodonal elősegíti a legyengült szervek működését és megakadályozza így a korai vénülést.

— Városok és falvak tűnnek el a kínai árvízben. Londonból jelentik: Sanghaiból érkező táviratok szerint a Jangcs-Kiang és a Kiang folyók áradása még mindig tart. Az árvíz pusztításairól egyre iszonyatosabb hírek terjednek el. Városok és falvak tűnnek el a föld színéről, és az amerikai lapok tudósítói szerint, az áldozatok száma immár milliókra rug.

GOODRICH

Autóbuszoknak és teherautóknak — a valódi munka-pneumatik!

Turakocsi-

Nehézsúly megterhelésü-

Oriási ballon-

Repülőgép-

légtömlőinél, valamint minden ipari gumi-gyártmányánál

GUMIJAINÁL

GOODRICH bebizonyította felsőbbbőségét a világ minden piacdn.

Egyedüli romániai árusítóhely:

GOODRICH S. A. R., București, Str. Doamnei 14.

Sürgőnycim: SILVERTOWN.

TELEFON: 361-73.

Keleti levelek

60.

Irja: Baktay Ervin Adjar — a teozófusok Rómája

Ezzel szemben az én elfogulatlan tapasztalásom azt mondja, hogy az összehasonlító vallástudomány — mint szigorúan vett tudomány — igen értékes megismerésekre vezethet, de a teozófia nem nevezhető ilyen tudománynak. Másrészt azt találtam, hogy az emberi lélek akkor találja meg legnagyobb kifejlődését a vallásos átélemben, ha egy bizonyos vallásformának útjait követi határozott léptekkel. Az eklekticizmus csak elméleti eredményekre vezethet, de egy hit igazi átélése több ennél. Jézus mondogta: cselekedjétek az Igazságot. Erre csak a világosan átértett, egységességében hatalmas mozdító erejű hit teszi képesé az embert. A sokféleségből zagyván (mert nem mindenki számára egyenlő érthetőségei) összeszúrt teozófus „világvallás” már csak azért sem alkalmas e nagyképi szerep betöltésére, mert szükségképpen kis körre, extra különlegességeket kereső vagy bőven ráérő emberekre szorítkozik. A minden vallásnak ily módon való összevegyítése nagyon hasonlít arra az okoskodásra, hogy „ha a csokoládé jó, meg a fohagyma is jó, milyen jó lehet a kettő együtt”.

Kellett ez a kitérés és kimagyarázkodás. De most térjünk vissza Adjarba.

Eppen nagy „táború” — nemzetközi gyűlés — előkészületei folynak. A titkár udvariasan értesemre adja, hogy erre való tekintettel egy Mrs. Besant, mint a világmessiás Krisnamurti annyira el van ragadva, hogy nem szakíthatnak időt látogatók számára. Jőjék pár nap múlva. De miután nem szándékoztam tovább élvezni Madraszt fűlledt hőségét, felkértem a titkárt, hogy kérje meg nevemben Krisnamurtit, fogadja legalább rövid találkozássra. Látni óhajtottam a teozófusok világmegváltóját. Háláival is tartozom neki, amiért nemakára lejött és néhány percre alkalmat adott a vele való beszélgetésre.

Könnyű indus muszlin ingben és bő nadrágban, lábán szandállal szexuálisan szép, finom vonású arc, karcsú, hajlékony alak, bár tulságosan nőies. Lekötőző mosollyal lép elem és mindkét kezével megfogja kezemet. Tenyére lágy,

nyirkos, nem érzeni csontot, izmot a kéz-fogásában. Ez már nem előnyös benyomás arra, aki a gyakorlati pszichológia sok tapasztalással támogatott utmutatásait figyelembe veszi. Egy másik tünet azután végképpen megerősíti bennem a kételyt Krisnamurti szellemi magasrendűsége s lelki tisztasága felől. Nem képes a szemembe nézni. Egy-egy pillanatra reámnéz, azután elkapja a tekintetét, tétován rebben a szeme ide-oda, rendesen a padló felé irányítva sugarát — nagyon kellemetlen benyomás. Kamaszok, a pubertász idejének benső zavarodottságában szoktak így viselkedni, mi rha fél-nének, hogy mások észrevehetnék rajtuk, amit titkolni kell. De nem formáltam véleményyt a teozófusok világmegváltójáról addig, míg másoktól is nem hallottam, hogy mindig s mindenkiel szemben így viselkedik. Hanem akkor azután meggyőződésé érlelődött bennem az ösztönös impresszió, amit ugyancsak támogatott az adjari teozófusok levélzett, hírhedt „mesterének”, Leadbeater urnak ifjúságnevelő tana.

Lehet, hogy tévedek. De semmiesetre sem tarthatok magas szellemi fejlettségű, profétássá tisztultlelkű lénynek egy harmincéves embert, aki nem bír mások szemébe nézni. Kár Krisnamurtiért. Bár szavai, melyeket Mrs. Besant s a teozófusok mély, felséges értelemmel ruháznak fel, nem egyebek az etikai s vallásbölcséleti irodalommal foglalkozók előtt jólismert közhelyeknél és nagy vallás-hirdetők szavainak gyege visszhangjainál, azért nyilvánvaló, hogy a hindu fiatalembert nem mindennapi értelemmel és képességekkel ruházta fel a sors. Ha nem forgatják ki egyszerű emberi-voltából és nem kényszerítik messiáskodásra, igen értékes, hasznosan munkálkodó emberré válhat vala. De miután Mrs. Besant misztikus meglátása felismerte benne korunk megváltó „Mester”-ét, remény is alig van már arra, hogy valaha egyéb lehessen belőle a teozófusok messiásánál.

A terem közepén, falmélyedésben áll a Társaság alapítóinak, Olcott ezredesnek és Blavatsky asszonynak páros szobra.

Olyan, mint a városligeti Plasztikon valamelyik ábrázolata, csak éppén nem színes. A kertben látható az emlékmű, a hol Olcott holttestét máglyán égették el, az elhunyt kívánsága szerint. Olcott mindenesre jószándéku, törekvő szellem volt. Alapításának, a teozófiai társaságnak, kétségtelenül megvolt az a jó hatása, hogy sok olyan embert, aki a XIX. század materializmusába ragadt, magabiztos szemlélet felé terelt. Az adjari könyvtár, eredeti szanszkrit és más keleti nyelvű kézírataival, pára-lan forrás a vallástudomány művelői számára. De ami az „egyetemes vallás” élő, formáló erejét illeti (pedig ez minden vallás kritériuma), nem könyvelhet el nagy és értékes eredményeket. Rudolf Steiner, az egykori német „teozófus pápa”, elfordult a tantól s az „Antropozofia” alapítójává vált. A legtöbb komoly „beavatott” előbb-utóbb apostolává lett és lesz. Mrs. Besant csodálatos energiával tartja a lelket a társaságban, de utána valószínűleg rohamos hanyatlás vár a teozófiára. Száz év múlva a XIX. és XX. század jellemző lelki színpontjainál nem lesz egyéb jelentősége.

A bejárat mellett márványtáblán olvasható a különböző országok teozófiai társaságainak alapítási, illetve csatlakozási éve. Magyarország is köztük szerepel, Csehszlovákia és Románia előtt.

De mégis fellelegzettem, mikor kocsim már az Adjar-folyó hídján dőcögött. Jól esett Isten üdítő levegője a furcsa, kissé bizony beteges illatu atmoszféra után.

Sport

♦ Matiné. F. hó 22-én, szombaton délután fél háromtól fél ötig nagyszabású matiné rendez az Ivria S. C. a Cinema Modernben. Bemutatásra kerül egy szenzációs Pat és Patachon vígjáték. Olcsó matiné helyárak!

★ Csikszeredai CSC—Székelyudvarhelyi MTE 1:1 (0:1). A mérkőzés szépen kezdődött, de a játék hevességében kölcsönösen elfajult, úgy, hogy a két csapathól 4 játékosat kegyetlenül lerugtak. Bíró: Czák, Csikszereda.

★

Kétszáz fogász a műtőszékben

Szilvát kenyérrel vacsoráznak

Padlásszobában laknak
Teljesen tönkremennek

A fogászok, akiknek 6 hónapos tanfolyamot kell végighallgatniuk

Bukarestben 170, Kolozsvárt 30 fogász tanfolyamozik

Bukarest, augusztus 18

Az illető tanfolyamhallgató 41 éves, négy gyermekes családapa, kicsit öszes, eléggé jólöltözött és az egyik erdélyi vidéki városban 18 éve fogászati rendelője van. Két hónap óta Bukarestben lakik egy bérház nyomorúságos padlásszobájában, nem egyedül, hanem másodmagával és — szilvát vacsorázik kenyérrel.

Hogy ebédelt-e, arra nézve nem akar nyilatkozni, mert olyan ember, aki szégyenli, hogy ő, a rendes foglalkozású egyén, akinek vidéken kitűnő rendelője van, aki tekintélyes polgár odahaza, most szilvát vacsorázik kenyérrel.

A kenyér is a szilva is olcsó Bukarestben, de kérdés, hogy meddig telik erre is?

Az illető egy, a százhetven közül itt Bukarestben, ezenkívül még harmincan vannak ők Kolozsvárt. Összesen kettőszáz, fogászok, fiatalok és idősebbek, akiket egy balkezes törvény — a köz érdekében — a szó szoros értelmében tönkre tett.

HARC A FOGORVOSOK
ÉS A FOGÁSZOK KÖZÜTT

A történet így kezdődött:

1923-ban megjelent egy kormányrendelet, amely az összes fogászokat arra utasította, hogy jelenjenek meg Bukarestben egy bizottság előtt, ahol bizonyos díjak lefizetése ellenében vizsgáznunk kell. Ezen a vizsgán fogják megállapítani, így szól a rendelet, hogy orvosi egyetem nem végzett fogászok közül, kiknek van megfelelő képességük arra, hogy praktizáljanak...

A vizsgára 450-en jelentkeztek, akik majdnem valamennyien „megfeleltek” és azzal a tudattal utaztak el, hogy ők most már nyugodtan dolgozhatnak tovább, hiszen a kezük között van a bizonylat, hogy a bukaresti elméleti és gyakorlati próbát kiállították!

Alig telt azonban el néhány hónap a bukaresti vizsga után, a fogorvosok körében mozgalom keletkezett, amelyek az volt a célja, hogy a fogászokat tiltás el a praktizálástól. Tudni kell ugyanis, hogy a fogászatot három csoport gyakorolja:

1. fogorvosok, akik egyetemi diplomát szereztek,
2. fogászok, akiknek gyakorlati képességük van ugyan, de nincsen egyetemi diplomájuk és
3. fogtechnikusok, akik nem rendelnek betegeknek, csupán a technikai munkát végzik.

A fogorvosok és fogászok között a harc nem új keletű és nem is egészen romániai vonatkozású csupán. Ázi lehetne mondani, hogy mindenütt harc folyik a fogorvosok és fogászok között — kenyér-harc. Mint mindenütt, itt is tulprodukción van és a fogorvosok — minek szépíteni a dolgot? — kiakarják szorítani a pályáról a fogászokat...

A harc abban az arányban feszült, életveszélyes, amilyen arányban az új orvosgeneráció fogászati pályára tödült. A fogorvosoknak orvosi szempontból is sok súlyos érvük van a fogászok ellen.

Ebbe a koncertbe szól bele Moldován közegészségügyi miniszter, aki tavaly törvényt szavaztatott meg a parlamenttel, a melytől az egész kérdés-komplekszmot meg akarta oldani.

Megoldotta? Majd meglátjuk alább.

AZ IRIGYLÉSREMÉLTÓ
NEGYVENKETTESEK

A Moldován-féle közegészségügyi törvénynek van egy passzusa, amely kimondja, hogy

a fogászoknak, tekintet nélkül arra, hogy átestek-e az 1923 évi vizsgán, vagy nem, egy tanfolyamot kell végighallgatniuk, amelynek végeztével ismét vizsgáznunk kell.

Ennek a törvényszakasznak a végrehajtási utasítása a hivatalos lap április 1. számában jelent meg. A végrehajtási utasítás hat hónapban állapította meg a fogászok tanfolyamát, mégpedig Bukarest és Kolozsvár székhellyel.

A tanfolyam, amely június 10-én kezdődött és december 10-ig fog tartani, a negyvenkét éven felüli fogászoknak nem kell résztvenniük, azonban ezeknek

is újabb vizsgát kellett tenniük, ami már meg is történt.

Ötven ilyen negyvenkét éves fogász vizsgázott.

A kartársak között irigylésre méltó szerencsések, akiknek nem kell hat hónapot családtól, rendelőtől távol végigkinlódniuk olyan anyagi áldozatokkal, amelyek felemésztik egzisztenciájukat.

Mert főleg az anyagiakról van szó. Ugyanis a tanfolyam, minden mástól eltekintve, olyan súlyos terheket rak a fogászokra, amelyeket elviselni ezek nem tudnak.

De adjuk át a szót az illetőnek, aki szilvát vacsorázik kenyérrel:

A TÖNKREMENÉS ÉPOSZA
— SZÁMOKBAN

— Nekem nagy pechem van, kérem. — Azért kell tönkre mennem, mert nem születtem pár hónappal előbb. Ugyanis, ha nem volnék negyvenegy éves, és pár hó-

napos, hanem negyvenkét éves, akkor most már otthon volnék. A negyvenkét éves kartársak irigylésre méltó emberek. Ők felrándultak Bukarestbe, itt voltak egy-két napig, lefizettek 8 ezer lej díjat, levizsgáztak és kész. De mi?... —

Hallgassa meg kérem. Nekünk, akiknek végig kell csinálnunk a tanfolyamot, le kell fizetnünk:

5.000 lej beiratásért, 25.000 lej tandíj fejében, 5000 lej vizsgadíj címen, 2000 lej a diploma kiállításáért, összesen 37 ezer lej.

— De ez csak a hivatalos és kötelező kiadás. Most tessék ehhez hozzávenni még azt, hogy nekem és tanfolyamozó kartársaimnak, hat hónapig itt kell élnünk Bukarestben (itt százhetvenen vannak, Kolozsvárt pedig harmincan) — minden jövedelem nélkül. Ha a legszerűbben számítom is, ha minden este szilvát vacsorázom is kenyérrel, akkor is kell legalább hater lejt havonként.

Különböztessék csak várni ki lehet ezt pontosan is számítani:

Bukarestben lakás, koszt a legszerűbb keretek között egy hónapra: 6.000,

Otthon: lakásra és rendelőre házbér egy hónapra 6.000,

Otthon: a családnak koszt stb. 6.000,

Összesen: 18.000 lej.

Ez hat hónapra 108.000 lej, hozzájön legalább 10 ezer lej utazási költség és a tanfolyamhoz szükséges könyvek stb., ezenkívül a 37 ezer lej kurzus-költség — ez összesen 160 ezer lejt megy fel. Ennyibe kerül, kérem szeretettel ez a fogászati tanfolyam — pénzben.

De a legsúlyosabb az egészben nem ez. Hanem az, hogy mire vége a kurzusnak, mire haza megyünk, nem lesz egyetlen páciensünk sem. Hat hónap alatt a legkitartóbb páciens is hűtlen lesz.

Kezdetjük az egészséget előlrol.

Kérdések, amelyekre nincs felelet

Nagyon rezignáltan beszél, nagyon érződik a hangján, az egyéni tragédia. És valóban: gondolkozni lehet a dologon. Elvégre kétszáz ember, kétszáz család egzisztenciájáról van szó. Szükség volt erre a tanfolyamra? Miért igen az egyiknek, miért nem a másiknak? És az 1923 évi vizsga? Az nem volt komoly?... —

Aztán: mit gondoltak azok az urak, a kik 37 ezer lejben állapították meg a tanfolyam hivatalos és kötelező költségeit? Csak nem hitték komolyan, hogy a fogászok egytől-egyig milliomosok?

És tovább: Van ennek a tanfolyamnak valamilyen gyakorlati értéke? Helyesebben feltéve a kérdést: ez a gyakorlati ér-

Aradi szenzációk

Borbélynak tilos a tánc — Moga rendőr-kveszor gyomorbaja — Brutális csendőrök kerestetnek — Feketeszesz

Arad, augusztus 18.

Igy:

—...és akkor odament hozzá és azt mondta...

—...menjen maga, mondom, hiszen nem is tudja, mondom, mit beszél...

Vagy:

—...eh, mesebeszéd...

Elkapott szófoslányok az utcán. Ha így el-elkapok egy-egy szófoslányt, mindig felágaskodik bennem az újságíró. Mennyi szenzáció pihenhet, illetve kavaroghat a félmondatok alján...

Mert tele vagyunk szenzációkkal. Zsufolva vannak a meleg napok szenzációkkal. Velem is, Onnel is, vele is „hallatlanul érdekes dolgok” történnek. Halljuk csak, mik is azok a „hallatlanul érdekes” dolgok.

A „BORBÉLYLEGÉNY FOGYASZSZON, DE NE MERJEN TÁNCOLNI!

Például két aradi fiatalemberrel, két borbélysegéddel történt meg a következő, valóban hallatlan dolog. A két fiatalember az elmúlt szombatban jól felöltözve, kicsinosítva, beült egyik aradi kávéház teraszára. Békésen fogyasztottak egyet s más, majd felálltak és egy-egy ismerőssükkel táncolni mentek. Ekkor váratlanul jelenet következett. A kávéház egyik bérloje hirtelen felütötte fejét. A pénznek, amelyet a két fiatalember a főpincérnél hagyott, úgy látszik, nincsen száma, viszont a tánc, az más. A főnök ur, úgy látszik, „borbélyszagot” érzett. Tény az, hogy odalépett a meglepett fiatalemberekhez, előbb egyikhez, majd a másikhoz, — és közölte velük, hogy, hát hogy is mondjam csak, a kávéház teraszán „borbélylegényeknek” nem szabad táncolniuk. Nem, azért ki nem kergetik őket, ott ülhetnek vesztve. Fogyaszthatnak és fizethetnek is. De táncolni, azt nem, nem lehet, sajnálja, neki magának is többé van.

A két fiatalember elpirult. Szemükben — én láttam, ott voltam, — könnyek tolakodtak elő. És elmentek.

S most, így nyilvánosan, ajánlhatnánk egy jó tippet az érdemes kávéosoknak, akik, válság ide, vagy oda, megengedhetik maguknak, hogy ők válogassák meg a vendégeiket, mégpedig foglalkozás szerint, tehát az ajánlat a következő: Készítsenek néhány nagy táblát a látható idegen negyedek, („kutyáknak és kinaiknak”...), néhány táblát, amelyre szövegképpen felirathatnák: Kávéház a fő-

hercegi társasághoz címezve. Borbélyoknak s más becsületes mesterembereknek csak fizetni szabad.

★
MOGA KVESZTOR BUKARESTBEN JAR MELEGET ENNI

Vagy itt van dr. Moga Romulus rendőr-kveszor. Vele is „hallatlan” dolog történt. Mint ismeretes, vizsgálat folyt ellene s egy szép napon hire járt Aradon, hogy Moga dr.-t felfüggesztették. Ezen a napon e sorok írója találkozott a kvesztorral, a vármegyei prefektus előszobájában. Amikor az újságíró megkérdezte, hogy kveszor ur, hm, hát mi igaz... a kveszor felcsattant: hogy hazugság, hogy mese s sebteben elmondotta, hogy ő milyen beteg, hogy éppen betegszabadságot vett, mert valami van a gyomrával...

Aztán bement a prefekthez, amikor kijött, így szólt vissza, — tudni kell, hogy a vármegyei prefekt civilben orvos, — tehát visszaszólt — szóval, csak meleget egyek, köszönöm — s ezzel eltávozott, olyan szenvedő arccal, mintha csak azt várná, hogy otthon ágybabujjék.

Aztán, — aztán délután találkoztam vele az állomáson, Bukarestbe utazott, — meleget enni. Ott volt pár napig, kerülgette a forró kását s aztán hazajött. És nyomban nyilatkozott. Hogy igen, a legutóbbi vizsgálat eredményeképpen terhelő jelentés futott be a belügyminisztériumba, de ő, — Moga dr., — leutazott, mindent elmagyarázott s most minden rendben van, — nem, nem rehabilitálták minden további nélkül, de, — jön az új vizsgálat.

Ez volt hát az a meleg, amit Moga dr.-nak meg kellett volna ennie. Ezért fájt hát — a gyomra. No, mindenesetre jó recept. Ajánljuk — gyomor-fájós, — rendőr-kveszoroknak...

★
VAGY ITT VANNAK A CSENDŐRÖK

Igen, a derék csendőrök, akiknek brutális uralmát meg akarja szüntetni a csendőrségek vezérfelügyelője. Mindössze csak az a baj, hogy nem tudja, hol járjon el. Mert, hiszen, nem tudja, hol is történtek brutalitások.

Hát kérem, ne tessék fájlalni jóindulati fejét, vezérinspektor ur. Szólgálhatunk mi például. Itt van az ujaradi csendőr, ahol félholtra verik az embereket, letartóztatják a védőügyvédek, ahol már a feljelentő is pofozza a vádlottat.

Vagy itt van a szentannai őrs, ahol ártatlan marvarokat vernek vasra, vagy teszem

ték felér azzal, hogy a már évek óta praktizáló fogászokat tönkretezik anyagilag?

Többekkel beszéltem erről, azt mondja az egyik:

— En minden második évben egyszer egy hónapra kimentem Németországba, a hol tudásomat gyarapítottam. Minden külföldi szakfolyóiratot meghozattam s a legmodernebb gyakorlati eljárásokat alkalmaztam. Amióta itt vagyok, a két hónap alatt, mindössze egy olyan medicina használatát tanultam meg, amelyet minden szakembernek két mondattal meg lehet magyarázni...:

EGY SIRVAFAKADT
KARTÁRS

Megint egy másik:

— Nekem 16 éve van rendelőm. Szerénytelenség nélkül mondhatom, hogy igen jó hírnevem van szakmai körökben. A pácienseimmel sem volt még soha baj.

Kinőttem már abból, hogy elméleti oktatásokat végighallgassak hat hónapon keresztül.

különösen, hogy otthon a családomról nem tudok gondoskodni és, hogy minde nemet el kellett zálogosítanom, hogy a szükséges pénzt a tanfolyamra előteremtsem. A napokban történt meg, hogy az egyik kartárs, amikor felelnie kellett egy kérdésre, sirva fakadt. Nem azért, mint ha a feltett kérdésre nem tudott volna válaszolni, hanem azért, mert nem bírták az idegei. És ha már végig is szenvedjük ezt a viviszekciót, kérdés, nem fognak-e megbuktatni bennünket a vizsgán? Nem-e kell újra kezdeni az egészet előlrol?

Igy beszélnek egytől-egyig a fogászok, akiket a Moldován-féle közegészségügyi törvény — közérdekből — tönkresújtott. Pedig hát nyolc év alatt nem kevesebb, mint 100 fogász hullott már el a nagy kenyér-versenyben.

1923-ban 450 fogász vizsgázott. A negyvenkét évesek közül a mostani újabb vizsgán 50 vett részt. A tanfolyamon Bukarestben és Kolozsvárt 200-an vesznek részt. Vagyis, 1923 óta pontosan 100 fogással lett kevesebb. A tanfolyam után még kevesebben fognak maradni. Hat hónap alatt a páciensek elszélednek, más-hoz szoknak...

Pogány Marcell

azt a glogováci őrs, ahol szintén félholtra verik az embert.

Ó, példák, példák! az aradi törvényszék szolgálhat leginkább, ahol naponta mentenek föl csendőrbatalitások alapján megvádolt ártatlan vádlottakat s ahol már nem egy csendőrt ítéltek el brutalitásokért. Junius hónapban három brutális csendőr állott a bíróság előtt...

Igen. Beszéljenek a dossziék, ha érdeklik Önt, vezérinspektor ur, ezek a dolgok. Mert nem Ön az első, aki el akart a csendőr urak ellen járni. Ó, hány bíróság rohamozta már meg őket. Hiába. A Rendszernek ugyanis erre van szüksége, vezérfelügyelő ur!

★
CSAPOLJÁK MÁR A FEKETE-SZESZ-HORDÓKAT!

Csapolják, csapolják, de nem csak a hatóságok. Vulpe Constantin aradi vezetőügyész éppen ma jelentette ki, hogy tudomására jutott, miszerint „inspektorok s más hasonlóak” járnak a feketeszeszüzelmekbe belekevert egyéneket s felajánlják közbenjárásukat.

Megmozdult már a kijárogárda s minden előkészület megtörtént arra is, hogy az egész nyomozást elgáncsolják, orvul, protekciós alappon...

★
Ez ugyan nem is olyan hallatlan, hiszen volt már rá példa. De az már mégis hallatlan, hogy ki tudja hányadszor, ismét megkísérlik.

Balla Károly

ASTRA (Apolló) MOZGÓ
BRASSÓ

Még csak kedden:

A REJTELMES
SZIGET

amely vasárnap és hétfőn teltházak előtt futott, óriási sikerrel. Mindenki elismeri, hogy ez a film a szezon leggrandiózusabb rendezése

Szerdán, csütörtökön és pénteken:

Mary Dugan
bűnpöre

német beszélőfilm, amely jobb és megatöbb, mint a „DREIFUSS-POR”.

Szigoruan csak 16 éven felülieknek!

Általános leszerelést!

Bot egy hatlövetű revolverrel
szemben

Irtá: Seeckt báró, vezérőrnagy

(Utánnymás tilos.)

Az utóbbi idők gazdasági és pénzügyi problémáival szemben a küszöbön levő leszerelési konferencia iránt való érdeklődés némileg a háttérbe szorult. De az előbbi kérdések igen szorosan összefüggnek a leszerelés kérdésével. Nemcsak azért, mert ez nem produktív és az államok költségvetéseit súlyosan megterheli, hanem főképp azért, mert elképzelhetetlen, hogy gazdasági javulás álljon be általános megnyugvás nélkül. Az egészséges gazdasági fejlődés szilárd alapjait biztosítani. Valameddig a béke csak egyes államok tulajdonságát függ és nem valamennyi államok önkéntes megállapodásain, a béke nem tekinthető biztosítottnak. Az ilyen béke nem él, hanem siri béke lenne. Valódi békeállapot csak úgy érhető el, ha egy túlerős hatalom állandó fenyegetése megszűnik, ezt pedig csak általános leszerelés után érhetik el. A fegyverkezés teljes megszüntetése a közeljövőre hiú remény; de a már ma is elérendő cél benne foglaltatik a népszövetség alapszabályaiban, midőn azt mondják, hogy valamennyi állam csak a saját közvetlen biztonságának és földrajzi helyzetének megfelelő módon fegyverkezhet.

A világháború indítéka, ha más kisebb okoktól és körülményektől eltekintünk, az az aggodalom volt, hogy Németország katonai hatalma alapján túlcitálja gazdaságilag a többi európai hatalmat. A céljukat elérték: Németország gazdasági és katonai hatalma megtört. A világháború következtése pedig egy igen reális gazdasági és katonai tulsuly Franciaországnak és Európa többi részének gazdasági lehanyatlása. Ha pedig Franciaországtól, mely győzelmét szövetségeseinek, főképp Amerikának köszönhetette, eltekintünk, akkor Európában olyan államokat látunk, melyeket a békeszerződés útján szétzaggattak és gazdasági erejük-től megfosztottak, amelyeket újak gyánánt teremtettek, mesterséges határokkal, anélkül, hogy a gazdasági szempontokat figyelembe vették volna; vannak államok, melyek a háborúban részt sem vettek, mégis szenvedik a következményeit s itt van végül a nagy Oroszország, mely a háború következtében majdnem teljesen kiszáradt a gazdasági kapcsolatokból. Ezeknek az országoknak, hogy talpraállhassanak, konszolidálódhassanak, bizonyos ideig való nyugalomra, s lehetőségre van szükségük, hogy biztonságban építhessék újra gazdasági létüket. A kölcsönös bizalmatlanság útján áll ennek a következménynek. Például, csak rá kell mutatni egyrészt a Visztula-korridorra, mely Németország és Lengyelország közt tartja fenn az ellentétet, másrészt Magyarország szétdaraboltságára és Ausztria természetellenes kialakítására; már ezek maguk akadályozzák a tartós békét, s ha már most egyik oldalon korlátlan fegyverkezés, a másikon a teljes lefegyverzettség, — várhatunk-e békét? Ilyen viszonyok közt az esetleges bolsevista veszedelem ellen sem lehetséges az egységes, zárt fellépés.

Annak, hogy Európa ma nem járhat nyugodtpontra, Franciaország politikája a legfőbb oka. Nyilvánvaló, hogy katonai és gazdasági hatalmát fenntartani. Sőt kiterjeszteni akarja. Erővel be akarja disputálni, hogy Németország ellen kell fegyverkeznie, holott józan ember fel sem teheti, hogy onnan a vagyban, vérben leszorított és kipurított Németországból támadás fenyegethetne. Visszont a német nép minden megmozdulásánál, amit jobb gazdasági helyzetért tesz, — mint az Ausztriával való pánumió — ott van már a fenyegetés, a terror, a kizsárolás, ami mellett hogyan fejlődnek gazdaságilag egy nép? A leszerelési értekezleteken elfelejtik, hogy az egyenlőség nemcsak a katonák és az ágyúk számában van, hanem abban is, hogy egy ország a határait várakkal erősítheti meg, mint azt Franciaország teszi, milliárdokat fektetve bele a keleti határok megerősítésébe. Németországnak ellenben nyitva kell hagynia határait, ha valamely okból Franciaországnak eszébe jutna megtámadni. Azt már előzően megértette Franciaország, hogy az esetleges leszerelés által nem engedi az ő abszolút fölé-

nyét gyöngíteni. Óriási erőforrásokhoz, fehér és színes tartalékaihoz nem szabad hozzányulni, s legfeljebb arra lesz kapható, hogy a hadsereg és haditengerészet büdzséje egy bizonyos ideig jelenlegi statusquon maradjon meg. Ez rá nézve nagyon előnyös volna, mert a többi hatalommal szemben nagyon jól van felszerelve s a keleti várakba is milliárdokat dughatott bele ellenmondás nélkül. Mihelyt pedig arról volna szó, hogy Németországgal is érdemesüljön a leszerelési határozatok felfüggesztése, akkor Franciaország azonnal erősítené a haderejét. Ebben áll a világos fenyegetés, a világ kényszerítése a fegyverkezésre. A francia hadipolitika két részre akarja osztani az európai nemzeket: fegyveresekre és fegyvertelenekre. Franciaország nem éri be semmi biztosítékkal: neki az kell, hogy Németország tehetetlen legyen. Így áll Németország bottal, egy hatlövetű revolverrel szemben.

Az idő nem érett még meg a leszerelés dolgában való teljes egyezsége. Voltak időszakok, mikor közelebb voltak hozzá, mint ma. Franciaország igényei akadályozták a megegyezést. Olaszországgal is elintéznivalója van Franciaországnak a haditengerészet státusára nézve. Ez sem fog könnyen menni, mint ahogy súlyos differencia van még Franciaország és Anglia álláspontja között is. Németország követeli a maga egyenjóságát a leszerelés kérdésében is. Eddig megcsalták azaz, hogy ha ő leszerel, a többiek is leszerelnek, s nem volt ereje követelni, hogy a kötelezettséget teljesítsék, de most ezen az alapon tárgyalhat csak. Másrészt nem is volna értelme a konferencián való részvételnek. Ha nem veszik figyelembe, akkor a szabadkezelt kell biztosítani a máának. A főkérdés, miképpen fog viselkedni Amerika ezzel a sziluációval szemben?

A vasutasok tömeges perének már van eredménye:

Vissza akarják venni a jogtalanul elbocsá- tott vasutasokat

Ajánlat, amely nehéz helyzet elé állítja a
meggyőzött embereket

Csikszereda, augusztus 18.

A csikmegyei, jogtalanul elcsapott magyar vasutasokat részben kellemes, részben azonban nyugtalanító meglepetés érte. Annakidején többiben mutatott rá a B. L. is arra, hogy a véglegesített és többévi szolgálattal rendelkező magyar vasutasok rövid úton való elbocsátása törvénytelen, az érdekeltek tehát nyugodtan perelhetik a vasutat. Ez meg is történt.

Az elcsapott vasutasok igazuk tudatában tömegesen adták be keresetüket a vasut ellen.

Néhányan már meg is nyerték a perüket s valószínűleg ez ösztökölte a vasuti vezérigazgatóságot annak a rendeletnek a kiadására, ami most részben örömi, részben azonban újabb nyugtalanítás forrása.

A CFR, egyik legutóbbi hivatalos lapjában olyan értelmű közlemény jelent meg, hogy a vezérigazgatóság visszavonná szolgáltatásba mindazokat az elcsapott vasutasokat, akik már annyi szolgálati idővel rendelkeznek, hogy nyugdíjigényük elvitathatatlan.

Az erkölcsi elégtételt tehát már megkapták a minden méltányosság és minden

törvényesség mellőzésével kidobált magyar vasutasok. Ha akarnak, visszamehetnek a vasut szolgálatába. Ez azonban azt jelenti, hogy beadott pereiket vissza kell vonniok. Mit tegyenek? Az eddigi tapasztalatok joggal a legnagyobb óvatosságra intik őket. Nem lehetetlen, hogy az ígért csak a perek visszavonására irányuló akció.

Ki biztosítja őket arról, hogy a benyújtott per visszavonása után megkapják régi beosztásukat és állomáshelyeiket? Hátha alacsonyabb rangfokozatba dugják be őket s egyben szétzúróják olyan helyekre, ahová nem akarnak majd menni s így az engedelmesség megtagadása címen minden jogukat elvesztik? És ha visszakapják régi beosztásukat és régi állomáshelyeiket, akkor is, ki biztosítja őket arról, hogy néhány hónap múltán nem ismétlődik meg újra az egész játék s akkor újra kell kezdeniök az igazságkeresés drága és hosszadalmas útját?

A vasut vezérigazgatósága a hibás. Az eddigi igazságtalanságok, az eddigi törvénytelenkedések okozzák, ha most a visszacsalogatott magyar vasutasok nem bíznak a ígértben.

JAZZ-BAND ÉS WEEK-END SZÁZ ÉV ELŐTT

Az első jazz-karmester: Erkel Ferenc — Liszt Ferenc a hallgatóság sorában — A százévelelőtti week-end — Király-utca a palotai erdőben Károlyi-csárda — Nádasdy-bár

Budapest, augusztus 18.

Az idők mulásával egyre jobban beigazoldik ama bizonyos Akiba rabbi bölcs megállapítása: „Nincsen új a nap alatt.”

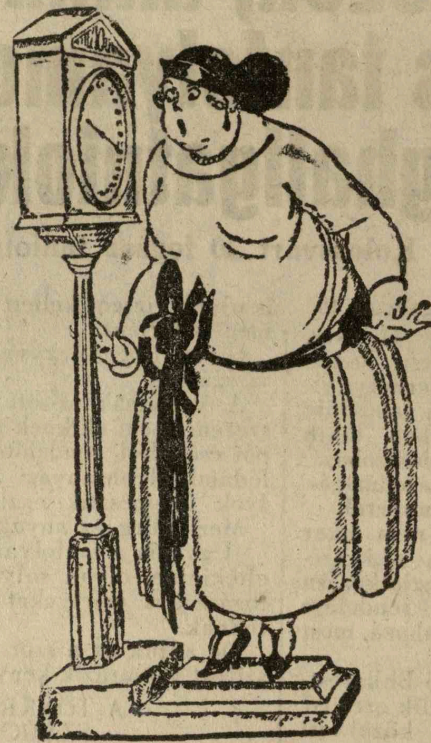
Ha az eljövendő idők historikusa a háború utáni évek — tehát korunk — társadalmi jelentőségéről fog írni, nem mehet majd el szóltalanul két jellemző és legmodernebbnek látszó dolog mellett s ezek: a jazz-band és a week-end.

Néhány év előtt forradalmi gesztusként hatott, amidőn a Nádasdy grófok a birtokuk mellett elhúzódo siofoki országot mellett csárdát, vagy finomabban és up to date-ben kifejezve: országúti autós-bárt nyitottak. Pedig mindhárom említett jelenség, a jazz-band, a week-end s az országúti mágncsárda, bármily modernnek látszanak is, tekintélyes multa nézhetnek vissza.

Hogy erről meggyőződést szerezzünk, nem

URODONAL megakadályozza a kövérséget

15
Grands Prix

Köszvény
Rheuma
Éreimesze-
sedés
Neuralgia
Hugyfövény

100 kiló!... feltétlenül URODONAL-t kell szednem!

Nyáron használjon Sels de Lithine Chatelain-t, melynek segítségével a legjobb frissítő, könnyű és emésztést elősegítő ivóvizet kapja. Előállítja az Urodonal-laboratorium.

Tisztítja a májat
és az izületeket.
Feloldja a húgysavat.
Elősegíti az emésztést
és elégeti a zsíradékot

Az URODONAL az egvedüli gyógyszer, amely a kövérség ellen segít. Minden egyéb fogászószert húgymaradványokat hoz cirkulációba, melyek a testben felosztva maradnak s azután egy URODONAL kura által távolítandók el.

Ne felejtjük el, hogy igen ártalmas ezeket az izületekben, belekben és erekben, megállapodni hagyni, miután ez feltétlenül egy kövérség elleni kezelést tesz szükségessé.

Az oszlopsoros előcsarnokot virággirlandok, lámpionok, zászlók ékítették s ugyancsak itt volt felállítva Liszt Ferenc életnagyságu gipszszobra is.

A cigányzenével fűszerezett lakoma után, mely a legjobb hangulatban folyt le, következett Erkel meglepetése Liszt számára. Az említett előcsarnokban Erkel vezénylete alatt a „tréfás zenekar” ült össze, mely mindenféle fantasztikus hangszert felhasználva, pokoli zenebonát csapott. „Köztük a kereplős a legnagyobb zajt és furorét csinált.” Hát mi ez, ha nem jazz? Azt hiszem, a jazz mai művelői büszkének lehetnek őstükre!

Bizony a week-end sem újonság, csak éppen hogy régen — kirándulásnak nevezték. Ismerjük a régi Nemzeti Színház tagjainak kedvelt kirándulásait a Normafához, — mely nevét is, sokak szerint, tőlük nyerte, akár a Norma című operától, akár a norma-napoktól — s tudjuk, hogy a polgári elem is szívesen töltötte szabad idejét a zöldben. A „Pesti Divatlap”-ban is olvassuk, hogy „a fővárosi nép a kirándulásoknak végtelen nagy barátja”, s hogy „a kirándulgatni szeretők száma Budapesten légió.”

A kirándulóknak nagy örömeire szolgált a pest-váci vasútvonal megnyitása. Ez lehetőséget nyújtott a hosszabb kirándulásokra. Hogy mily szívesen vették igénybe ezt az új közlekedési eszközt, mutatja az, hogy a vasútnak 1846. július 15-én történt ünnepélyes megnyitásától kezdve, augusztus végéig 47.105 személy utazott rajta. Az akkori időkben óriási szám, mely minden várakozást felülmúlt.

Különösen a palotai erdőt keresték fel szívesen a zöld után áhítozó fővárosiak. Pedig az utazás nem is lehetett valami kellemes. Mint egykorú tudósítónk írja, „egy tizenkét személyre szóló kocsiba tíz férfi s ugyanannyi nő tömött be.” Palotára érve, a közönség elárasztotta a kis erdőt. „Azt hittük, a Király-utcában vagyunk!” — sóhajt fel krónikásunk. S hát milyen szórakozások is vártak itt a derék pesti bürgerekre? A közönség egy részét a palotai suhancok különönmű játéka, avagy Gyegyula Sári csavankái cigányról jövődölései mulattatták, míg az erdő sárguló lombjai között a boldog szerelmespárok ünnepelték pásztoróráikat.

S mint mindig és minden kirándulásnak, — még ha week-endnek nevezik is — a kosztolás a fő attrakciója, itt is végül a vendéglőben találkozott össze mindenki. „A szolgáltat hanyag, az étel sós, a bor kénköves s a fizetés borsos vala. Ez azután az igazi zöld mulatság!”

S a visszafelé való tolokodásban megkezdődik a — zsebtolvajok szüretje. „A szabadipar e sajtóságos nemének e félkint lovagjai tehát már Palotára is kirándulnak vendégszerelésre. Biztosnak árnyéka sem vala látható!”

Hát nem ugyanaz, mint máma? S mivel a legtöbb kirándulásnak — miként ma a síófoki országot — akkor a palotai állomás volt fő bázisa, egy praktikus gondolkodású és haladó szellemű főúr, Károlyi István gróf, itt rendezett be egy csinos mulatóhelyet s egy minden igényeknek megfelelő vendéglőt. Ime, a Nádasdy-bár őse!

Az elmondottak alapján tehát ismét visszatehetünk oda, ahol ezt a kis visszaemlékezésünket kezdtük: „Nincsen új a nap alatt!”

y. l.

Közgazdaság

János-arcu bankkoncentráció

Románia pénzügyi élete új korszak előszélén áll. Nyugaton a nyomászó válság viharára a pénzvilág szálkait remegtette meg és mi szerencséseként könyvelhetjük el, hogy ez a nemzetközi számum csak szellőcskével lengte meg pénzügyi berendezkedésünket. A nagy európai krízis, amely a rendkívüli intézkedések egész sorával bénította meg a normális gazdasági vérkeringést, ma már múltban van. A pániktól megriadt tőke megnyugtatólagos toronymagasságig felemelt európai kamatlábak a normális nivóra kezdenek sülyedni. Németország 15 százalékról 12-re szálította le a kamatlábat, nemskára pedig le fog menni a 8 százalékos paritásra, ami a hitelbiztonság megerősödésének határozott folyamatait tükrözi vissza.

Ennek a normalizálódó európai krízisnek a tüskéje a Bercovitz-bank bukásában nyilvánult meg a romániai piacon. A nemzetközi összeköttetések abnormis megszokadása megnehezítette a bank külföldi operációit, ami szívesen szárnyán vitte szét a bizalmatlanság veszedelmes híreit. A többi a megszokott sémá szerint történt. Roham a bank ellen. Milliósok akartak kivonni, készpénz azonban egyik bankban sincs annyi, hogy a betét-összegeket prompt ki lehessen fizetni. Intervenciók a Nemzeti Banknál. A segély azonban érthetetlen módon késik. És a bank becsukta pénztárlapjait. Ami ezután következik, az például a lecke mindazon idegeskedőknek, akik azt hiszik, hogy meghalt a tisztességes bankkereskedelem és szinte rosszulintatúan nem képesek megérteni, hogy az a bank, amely egész betétállományát a trezorokban tartaná, 48 órán belül megbukna, mert kihelyezések híján nem állna módjában, csak alaptőkéjének felemésztésével betétkamatot fizetni. És a bukaresti bank betétesei példát statuáltak arról, mit jelent az idegesség. Maguk mentek el a Nemzeti Bankhoz hitelt kérni, a bajba jutott pénzügyi vállalatok számára. Kijelentették, hogy teljesen megbíznak a bank vezetőségében és arra az áldozatra is hajlandók, hogy látra szóló betéteiket időhöz kötött betété váltassák át. Ez azt jelenti, hogy a bank a jövőben megkímélődik az indokolatlanul idegeskedők támadásától.

A bukaresti példán túl azonban a Bercovitz-bank levegőben lógó kényszeregyezése olyan problémákat sodort a napi események homlokterében, amelyek mellett nem lehet szó nélkül elhaladni. Ezzel a kraccal egyidejűleg megindult egy bankkoncentrációs folyamat, amely Románia pénzügyi struktúráját teljes mértékben át fogja csoportosítani. A bankkoncentráció, amely tulajdonképpen a bankélet megszervezését célozza, öt bukaresti nagybank szindikátusba tömörüléssel vette kezdetét. A szindikátus egy milliárd lej alaptőkével született meg. És milyen érdekes körülmények között! A Nemzeti Bank a pénzügyminiszter kizárólagos felelőssége mellett annyira elért alapszabályainak előírásaitól, hogy az öt nagybank vállaltárcáján felül is hajlandó visszszerkesztési hitelt nyújtani, csak azért, hogy a pénzpiac szilárdságát biztosítsa.

A Nemzeti Bank eljárása dicséretreméltó hasonlósággal járt el a francia nemzeti bank is, az első bankbukások alkalmával és az erőltetett intervenció, meg a konkrét állami garancia nyújtás 24 óra alatt megállította a bankok ellen megindult bizalmatlansági ostromot.

A bankközi szindikátusnak folyósított egy-milliárdos hitelben összesített állami áldozatkészséggel tehát biztos fedezékbe sikerült helyezni öt bukaresti nagybankot. És az ötös számmal sajnálattal kell megállapítanunk, hogy a multban mindenre gondoltak Romániában, csak a bankok megszervezésére nem. Még Budapest a Pénzügyi Központ pompás bankösszeköttetéseknek védelmében koncentrálták a bankokat, Romániában minden olyan törekvés, amely a bankok belső megerősítésére és megszilárdítására irányult, meddő kísérlet maradt, vagy elsikkadt a politikai marakodások fertőjében. Mert, ha nem így lett volna, akkor a nagy bankkoncentrációból most ugyanúgy kivenné részét a kisbank is, mint az az öt nagybank, amely ma egy milliárd készpénz tudatában stabilizálta a bizalmat, hitellezőivel szemben.

Erre az erőltetett intervencióra szükség volt és még talán az egyik liberális párti hivatalos lap érvelését is elfogadhatjuk, amely a szindikátusba tömörített öt nagybank érdekében a méltatlanságra azt is felhívja, hogy a korábbi bankbukások alkalmával a bankok nem voltak hajlandók a megrendelt pénzt fizetni ki Párisban a megrendelt anykokoránkat. Mi tovább megyünk és azt mondjuk, hogy ha az öt nagybank mindezt

Tovább szervezkedik a román-jugoszláv puhafa-kartell

Az „Union Bois” bázeli központja a lengyel és csehszlovák termelőkkel folytat tárgyalásokat a közep európai nagy fakartell megteremtése érdekében

Bukarest, augusztus 18. Amint annak idején jelentettük, Bazel központtal megalakult a román-jugoszláv nemzetközi fakartell. A megalakulás óta az „Union Bois” — így nevezték el a kartellt — főleg arra törekedett, hogy úgy Jugoszláviában, mint Romániában beszeresse a kartellbe azokat a közép- és kisebb fatermelőket, akik bár szintén exportra is dolgoznak, a kartelllel szemben kezdetben a várakozás álláspontjára helyezkedtek.

Az „Union Bois” néhány héttel ezelőtt megnyitotta bukaresti irodáját is és az az iroda szervezi be a jugoszláv-román nemzetközi kartellbe a kisebb fatermelőket. Az irodának ezirányú tevékenysége sikerre is vezetett, amennyiben

már eddig is több erdélyi és bukovinai fatermelő vállalat csatlakozott a kartellhez.

Az „Union Bois” a belföldi, helyesebben a román és jugoszláv termelők megszervezésével egyidejűleg folytatja a tárgyalásokat a közep európai nemzetközi kartell kiszélesítésére. E tekintetben elsősorban a lengyel és szlovéniai puhafatermelőkkel folynak a tárgyalások. és — amint értesülünk — meg is van a remény arra, hogy már a legközelebbi exportkampányra a közep európai fatermelő egységesen fognak fellépni az eladási piacokon egyrészt a szovjetdömping ellen, másrészt az eladási térrelükön uralkodó versenyt kiküszöbölése érdekében.

Egész Magyarországon felszabadultak a betétek

Az augusztus 14-ig lejárt és óvatolhatatlan váltok augusztus 19-én bezárólag megóvatolhatók

Bevezették az aranypengő-számítást

Budapest, augusztus 18. A kormány rendelete értelmében a hűlfőn egész Magyarországon felszabadultak a betétek.

Ennek ellenére a közönség alig vett ki pénzt, sőt, a becslések szerint, a mérleg erősen a betétek javára billent.

A bankokban teljesen normális a forgalom.

Ma délelőtti megalakult a Garancia-Bank és a Nemzeti Bank deviza-bizottsága is megkezdte munkáját. A deviza-bizottságnak csupán véleményező jogköre van.

A bankbetétek felszabadításával egyidejűleg a kormány rendeletet adott ki arra nézve, hogy a pénzforgalmat korlátozó korábbi intézkedések következtében óvatolhatatlan váltók, amelyek augusztus 14-ig lejártak, most már augusztus 19-én bezárólag megóvatolhatók.

Az aranypengő-számítás bevezetése az egész országban nagy nyugalmat váltott ki. Ezzel kapcsolatban a közvélemény kifejezést adott ama véleményének, hogy azok, akik a pillanatnyi válságot arra

használták, hogy a maguk számára anyagi előnyöket szerezzenek, nyomban tegyenek közzé deklarációt arról, hogy ár-emeléseiket hatálytalanítsák. Így az egész ország türelmetlenül várja, hogy a textílek még ma megszűntessék a néhány napja elrendelt tizenöt százalékos ár-emelésüket. Egyébként, értesüléseink szerint, ha ez nem is következik be,

a kereskedelemügyi miniszter retorziókat fog alkalmazni, elsősorban azáltal, hogy megszünteti a vámvédelmet.

A kormány újabb rendelkezést kibocsátásának tervével is foglalkozik és el van tölve továbbá, hogy a költségvetés kereteit 150—200 millióval leszarítja.

A bankok után ma a tőzsde is áttért az aranypengő-számításra. A gabonakötéseket már aranypengőben jegyezték.

A magyar kölcsöntárgyalások sikere következtében a magyar értékek az angol tőzsdéken, az ott fennálló példátlan depresszió ellenére is, megszilárdultak. Még a vezető-értékek, közöttük az angol aranyszéli papírok is súlyos árfolyamvesztést szenvedtek, addig

nem tette volna, akkor is kötelessége lenne az államnak rendkívüli támogatást nyújtani nekik, mert a komolyan megalapozott bankok a nemzeti ipar és kereskedelem oszlopait és bank nélkül meghalt a hitelélet, amely főpillére a gazdasági haladásnak.

De miért csak öt bankkal teszik ezt? Miért nem alakították meg ezzel egyidejűleg a kisbankok szindikátusát is? Miért nem keresték elő az erdélyi pénzintézetek politikamentes garanciákkal körülcementezett vállaltárcáit, a melyekre szintén lehetett volna visszszerkesztési hitelt folyósítani. Igen, az erdélyi és bánsági pénzintézetekről van szó, amelyek kimaradtak a szindikátusból. A pénzügyminiszter ugyanolyan jól tudja, mint mi, hogy elmulat a biztató ígéretek korszaka és eredménye csak a tetteken van. Ezt az igazságot még az a kis eldugott néhány sor sem menti, amelyet a Nemzeti Bank egyik legutóbbi hivatalos nyilatkozatából ragadunk ki és amely a következőket mondja:

„A többi bankokat egyelőre azért nem vesszük be a szindikátusba, mert abban csak a száz százalékosan román tőkéjű pénzintézetek vehetnek részt.”

Ez a klauzula talán kizárna azt, hogy a jelentős külföldi összeköttetésekkel rendelkező erdélyi pénzintézetek is kivegyék részüket a kezdeményezésekből? És miért? A pénzügyminiszter ur pajjon nem tudja, hogy az erdélyi bankok, — bármilyen hitelekkel élvezzek is, — nem a külföldi alimentálják kölcsönökkel, hanem a belföldi ipart, kereskedelmet és mezőgazdaságot támogatják és támogatják a multban is. Ugyanazokat a szolgáltatásokat teszik, a nemzetgazdaságnak, mint

a nyolcadfélszázalékos magyar népszöveltségi kölcsön csütörtök óta tizenegy ponttal javult.

A „Financial News” jelenti, hogy a további kétfélszázalékos magyar kölcsön kibocsátása iránti tárgyalások Amerikával kedvezően haladnak.

CONVOCARE

Banca Poporală Braşoveană S. A. Braşov, vonvoacă pe domnii acţionari la o adunare generală extraordinară, pentru ziua de 22 August a. c., la ora 17 în sala de desen a şcolii primară romano-catolică din Braşov.

Ordin de zi:

1. Raportul direcţiunei şi a comitetului de cenzori.
2. Hotărîre în chestia concordatului preventiv.
3. Alegerea direcţiunei şi a comitetului de cenzori.
4. Propuneri eventuale.

Deoarece adunarea amânate din 8 crt. nu fusese în stare de a putea hotărî, menţionam că prezenta adunare extraordinară convocată pentru ziua de 22 August a. c. — în sensul paragraful 30 din statute — va hotărî valabil fără a lua în considerare numărul celor prezenţi.

Direcţiunea.

Observare: Domnii acţionari cu domiciliul în afară din Braşov, cari doresc a exercita dreptul lor de acţionar la prezenta adunare extraordinară, sunt rugaţi a depune acţiunile lor cât şi procura lor scrisă — pe baza paragraful 7, punct a) din statute — o zi mai înainte până la ora 12 din zi, la casieria bancei, contra chitanţa în regulă.

MEGHIVÓ.

A Brassói Népbank Részvénytársaság 1931 augusztus hó 22-én délután 5 órakor a róm. kath. elemi iskola rajztermében tartandó rendkívüli közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése.
2. Határozathozatal a kényszeregyezés benyújtása ügyében.
3. Igazgatóság és felügyelőbizottság választása.
4. Esetleges indítványok.

Tekintettel arra, hogy a f. hó 8-iki rendkívüli közgyűlés határozatképes nem volt, az alapszabályok 30. paragrafusa értelmében a f. hó 22-ére összehívott rendkívüli közgyűlés a megjelentek számára való tekintet nélkül hozhat határozatot.

Az igazgatóság.

Figyelmeztetés. Azok a t. részvényesek, akik a székhelyen kívül laknak és az alapszabályok 7. paragrafusának a) pontja értelmében jogaikat a közgyűlésen gyakorolni akarják, úgy kötelesek ez esetben részvényeiket és írásbeli meghatalmazásukat a közgyűlés tartását megelőző nap déli 12 óráig intézetünk pénztáránál elismervény ellenében letenni.

Tőzsde

1931. augusztus 18.

Zürich (nyitás): Berlin —, Amsterdam 206.90, Newyork 515 és egyenyed, London 2493, Páris 2011 és egyenyed, Milánó 2685, Prága 1520, Budapest 9002.50, Belgrád 906, Bukarest 305.50, Varsó 57.40, Bécs 72.10.

arra fognak ébredni pénzügyi életünk felelős tényezői, hogy az erdélyi néplelek erősebb volt a nemzetközi bizalomválságnál: a bankok megerősödtek és normalizálódtak a hitelélet.

A pirágoskertté kommunikézett bankkoncentrációnak kigyókkal ellepelt János-arcavigyorog a kisebbségekre. Az elhagyatottság szaharájában pedig az erdélyi betétesnek meg kell találnia a saját útját a saját erőinek koncentráltása felé.

s. m.

CEGÜNK FENNALLASANAK

25 éves jubileuma

ALKALMAVAL, VEVOINKNEK EBBEN AZ ÉVBEN AZ EDDIGINÉL IS NAGYOBB KEDVEZMÉNYEKET NYUJTJUK.

SZÉKELY és RÉTI
ERDELYRÉSZI BUTORGYAR RT.
MAROSVÁSARHELY

Fiókok: BUKAREST
BRASSO
NAGYSZEBEN

Kedvező fizetési feltételek!
Garantált minőség!
Szenzációs árak!

Gütermann & Co.

Védjegy:

Fchapp-selyem

Elismert legjobb minőség!

Főképviselet egész Romániában: **EMANUEL WISNER.** BUCUREȘTI, Bulev Maria 8

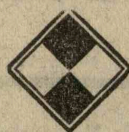
Gépselyem-gyárak

Gomblyukselyem Gépselyem

ORA, 45/3, 10 méter.
HALMA, 30/3, 10 méter,
HELA, 40/3, 10 méter

LABORA, 130/3, 50 méter
KORONASELYEM, 50 méter

Védjegy:

Reall-selyem

Vigyázzni a védjegyre!

AUTOBUSZ MENETREND

Csucsá-Bucium-Zilah között

Indul		Érkezik	
Csucsáról reggel	6'10	Buciumba	7'05
Buciumból	7'10	Zilahra	8'10
Zilahról	1'15	Buciumba	2'15
Buciumból	2'10	Csucsára	4'15

Csucsán bevárja az összes hajnali vonatokat. Legjobb csatlakozás Zilahról-Simleura. Csatlakozás Csucsán a délutáni vonatokhoz. CLUJ felé 3'35, ORADEA felé 4'59-kor.

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vastag betűkből 12 lej. Vasárnap: 7-50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négyeszi hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény. A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lej, 50-szeri megjelenésnél 2 lej.

Vétel-eladás

Több társulajdonosnál eladó 8-10 mázsa prima akác- és virágmez kg-ként 30 lej és 10 család méh. — Bővebbet Gyarmathy József mérész-nél Luntreni (Bélzerénd) Jud. Arad. Posta Vánatori. 14385

Alkalmi vétel, 1600 pár különféle parthi CIPÓ egy tételben bármilyen elfogadható árt kapható. Cim 14373 szám alatt a brassói kiadóban.

Teljesen új sülyeszethető himző varrógép olcsón eladó, tanulóleányok felvételnek. — Weisz, Brassó, Str. Neagra 62. Gyermekruha-szalón. 14396

Allást nyer

Keresek háztartás minden ágában jártas, megbízható mindenes-zakácsnőt Regátba. Jelenkezni: Brassó, Kapu-u. „Bonboneria”. 14395

Lakás

Kiadó I. és II. emeleten 4 szoba. Megtekinthető egész nap. Brassó, Jorga-sor 18. 14376

2 szoba irodának azonnal kiadó. Brassó, Kolostor-u. 34. Farkasnál. 14391

Október elsejére modern 3 szobás lakás kiadó. Brassó, Hosszu-u. 138. 14394

Butorozott szoba, teljes ellátással 1 vagy 2 személynek kiadó. Ugyanott házikoszt házánál és kihordásra kapható. Pildner-penzió, Brassó, Fekete-u. 20. 14395

Két szoba, konyha elsejére kiadó. Brassó, Cell-telep, Miron Costin-utca 6. 14392

Házasság

Házasodna 32 éves földbirto- kos fiatalember. Kézpénz- ingatlannal rendelkező höl- gyek ajánlatát „Normális élet” jellegére a brassói kiadó- ba kérem. 14390

Vegyes

Kérem mindazokat, akiknek „REKORD” kötőgép van birtokukban, hogy címüket 14402 szám alatt adják be a brassói kiadóba.

2 iskoláslány lelkiismeretes gondozásba elfogadtatik redu- kált díj mellett. Lienert János Brassó, Gromes-utca 2. 14397

Brassói uricsaládnál két köz- zépiskolás fiu vagy leány tel- jes ellátást kaphat. Megkere- sések „Calea Victoriei” jeligé- re a brassói kiadóba. 14398

Megérkezett a Record divat- lap szabásmintákkal. Ára 40 lej, portó 5 lej. Utánvételezés- nél 16 lej a portó. Brassói La- pok könyvosztálya.

HÁZLIASSZONYOKNAK NEL- KÜLÖZHETETLEN kéziköny- vek: Biri néni szakácskönyve félvaszonkötésben 130 lej, Krbeke: Háziucukrázat félva- szonkötésben 50 lej. Mindenütt kapható. Viszonteladónak a szokásos rabattal szállítja a kiadó. Brassói Lapok Könyv- osztálya.

ros lakóainak való kiszolgáltatása ügyében.

Köztudomásra hozatik, hogy a törvényha- tóság minden tagjának egy, a polgármesteri hivatal által, a közigazgatási törvény 17. sza- kasza értelmében kiállított személyazonossá- gi könyvecskével kell, hogy rendelkezzen.

Tekintettel arra, hogy ezen könyvecske a bejelentő hivatal által kiállított régi igazoló jegyet helyettesíti, az öt évre érvényes városi tanácsi, kamarai és szenátori választó jegye- ket tartalmazza, így tehát minden lakós ré- szére nagy fontossággal bír, felhivatnak mind- azon lakosok, akik a könyvecskéjük kiadását még eddig nem kérték, hogy annak kiállításá- végett személyesen a régi tanácsház nagy üléstermében, a lent felsorolt napokban jelen- jenek meg és a következő kellékeket hozzák el magukkal:

1. Egy 9x12 cm-es fényképet.
2. A választó jegyet.
3. A bejelentő hivatali lapot.
4. A könyvecskének az árát, vagyis 10 lejt.

A könyvecskének a kiadása 7-12 és 15-18 órák között, a lent említett napokon és a következő sorrendben történik:

1931. évi szeptember hó 3., 4. és 5-én azok- nak, akiknek családneve A, B és C betűkkel kezdődik.

1931. évi szeptember hó 7., 8. és 9-én azok- nak, akiknek családneve D, E, F, G, H, I, J betűkkel kezdődik.

1931. évi szeptember hó 10., 11. és 12-én azoknak, akiknek családneve K, L, M, N, O, P betűkkel kezdődik.

1931. évi szeptember hó 14., 15. és 16-án azoknak, akiknek családneve R, S, Sch, Sz, T betűkkel kezdődik.

1931. évi szeptember hó 17 és 18-án azoknak, akiknek családneve U, V, W, Z betűkkel kez- dődik.

Megjegyeztetik, hogy azok, akik nem alkal- mazkodnak ezen határozmányokhoz, a tör- vényben előírt büntetésekkel lesznek megbün- tetve.

Brasov, la 12. August 1931.

Comisia Interimară,

Presedinte:
Suciú m. p.

Secretar General:
Socaciú m. p.

EXPOZITION COLONIALE INTERNATIONALE

PARIS-1931
MAI-NOVEMBRE

Tanárok, diákok, tudósok, művészek, or- vosok, ügyvédek, építészek, kereskedők, iparosok és gyárosok nem hagyhatják li- gyelmen kívül ezt a kiállítást, amely ma- gába foglalja a modern emberiség min- den haladását.

Különböle elő- nyök és ked- vezmények.

Felvilágosítást ad minden uta- zási iroda.

Mélyen elszomorodva jelentjük, hogy

FLEISCHMANN ROBERTNÉ

sz. Osterseizer Laura

e hónap 17-én hosszú szenvedés után jobblétre szenderült.

Temetése 19-én, szerdán d. u. fél 4 órakor lesz a neol. izr. temető ha- lottas házából.

Brassó, 1931 aug. hó 17-én.

A gyászoló család

PRIMARIA MUNICIPIULUI BRASOV
No. 18.988—1931.

HIRDETMEY

a Brassó városi gyeppmesteri (sintér) állás betöltése ügyében.

Azok, akik ezen állást betölteni óhajlják, felhivatnak, hogy folyó évi augusztus hó 25-ig, déli 12 óráig, a városi tanácsnál, egy kö- vetkező okmányokkal felszerelt kérést adja- nak be.

1. Születési bizonyítványt.
2. Állampolgársági bizonyítványt.
3. Erkölcsei bizonyítványt.
4. Igazolványt arról, hogy a kérelmező ka- tonai kötelezettségének eleget tett.

5. Orvosi bizonyítványt.

A pályázó tudjon írni és olvasni is, kell, hogy bebizonyítsa hogy ismeri az ezen fog- lalkozással való teendőket.

A fizetési feltételeket a városi állatorvosi hivatalban (Serv. Veterinar) meg lehet tudni. Brasov, la 10. August 1931.

Comisia Interimară,

Presedinte:
Suciú m. p.

Secretar General:
Socaciú m. p.

Aki többet tud, az többet keres és könnyebben kap munkát!

Olvassatok jó szakkönyveket!

Építőipari könyvek

Bossányi: Kőműves és kőfaragó szer- kezetek	170
A jelenkor építészatalossága (2 füzet)	2520
Kiszelyi A.: Faipari technológia	109
Littvány: Ipari számtan és áralkuláció	109
Németh: Az ács	115
Némethy: Kőművesmesterség	408
Palotai: A vízvezetékcszerelő	68
Raffay: Faipari szerkezetek	170
Raffay: Faipari kézikönyv	170
Róth J.: Iparosok könyvvezetése	47
Scheumann: A szobafestés technikája	163
Schodits: Építőipari mintalapok	306
Schodits: Épületbefejező munkák	170
Schodits: Lépcsőcszerkezetek	646
Sztipán: Tetőfedő és épületbádogos	81
Szuppán: Bádogosok kézikönyve	149
Wagen: Mázolók és szobafestők kézi- könyve	136

Autó, aviatika, gépészet

Ford: Életem és működésem	340
Habán—Delmár: Modern motorkerékpár	152
Jalsoviczky: Járműmotorok	306
Jalsoviczky: Tűzgépek (két kötet)	340
Mihály Dénes: Az automobil	258
Mihály Dénes: Motorkerékpárok szer- kezte	156

Mihály Ernő: Autóvezetők, szerelők kézikönyve	204
Mihály Ernő: Könnyű motorkerékpár	95
Mihály Ernő: Nehéz motorkerékpár	109
Mihály Ernő: Autójavítás és javító- műhelyek berendezése	170
Mihály Ernő: Az autó elektromos be- rendezése	170
Schähter: A motorekék szerkezete és ke- zelése, (két kötet)	170
Weiner Emil: Autókézikönyv	510
Horváth E.: A repülőmotor szerkezete, működése és üzemzavarai	272
Painlevé: Aviatika	300
Balassa: A cséplőgépek szerkezete és kezelése	306
Balog: A gázgépek	102
Balogh—Sygall: Dieselmépek szerkezete	78
Balogh—Sygall: Dieselmépek kezelése és karbantartása	78
Barna: Csavarmenetvágás	119
Beretvás: Szívógázmotorok	136
Bozóky: Lokomobilok szerkezete és ke- zelése	102
Naszályi: Stabil gőzkazánok és gőzgé- pek	291
Örl: Központi fűtés, szellőztetés és me- legvízszolgáltatás	680
Sávoly: A gőzmozdony	272
Sümege: A tüzelőanyagok okszerűbb kihasználása	109
Weller: A fűtőszerek kézikönyve	136

Postán megrendelhetők a

Brassói Lapok Könyvosztálya

ján. Kérje díjtalanul 44 oldalas szakkönyv-ig üzékünkét.

B. L. Kocsis Béla

Felelősszerkesztő:

Brasov—Brassó, Kapu-utca 56—58. Telefon- interurban: (szerk. és kiadóhivatal): 1—77 és 82
București—Bukarest I, Bulevardul Schitu Măgureanu 21 — Telefonszám: 363—64

BRASSÓI LAPOK nyomdavidálatának kiadása és rotációs nyomása, Brassóban.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 100, negyedévre 300, félre 600, évente 1200 lej. Magyarországra negyedévre 14, félre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi államokba negyedévre 420, félre 820 évente 1600 lej.

megbízások felvételére és fizetések átvételére fenti, helyi megbízottakon kívül a köv. központi meg- bizottak vannak feljogosítva: Bartha Géza Dán Dániel, Gerő Sándor.

MEGBIZOTTAK. Arad: Piața Impăratul Traian 1. (Halmágyi Pál) — Dés: Str. S. Barnutiu 10. (Osz- ián Kálmán) — Déva: Str. Ioan Creanga 2. (Balogh Géza), Telefon 17. Hunyad- és Alsófehérmegye- kére. Kolozsvár: Str. Dubalarilor 7. (Ivott Timár-utca) (Neumann Ignác). — Marosvásár- hely: Benjámín Árpád. Str. Bererie 1. (Sörház-u.) — Marostordamegye: Szabó Jenő. Cime: Ma- rosvásárhely, Strada Reghiului 10. — Nagyszeben: Strada Turului 13. (Szigetváry László). — Nagyvárad: Str. Nic. Jiga 32 (Szabó Gyula) — Szatmár: Rákóczy-ut 37. (Kertész László). Szatmár- és Máramarosmegyék részére. — Szilágysomlyó: (Hesperia Ernő) — Temesvár: Gyárváros, Tigris-utca 4. (Halmágyi Pál). — Torda: Str. Regele Ferdinand 25. (Denes József.)

HIRDETÉSEKET felvesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hír- detőiroda. Részletes tarifákkal készséggel szolgálunk.

PRIMARIA MUNICIPIULUI BRASOV

No. 19.467—1931. Serv. Economic.

HIRDETMEY

Ezennel közhirrre tétetik, hogy a háziszemét elszállításáról szóló rendszabály értelmében a városiszemét, szekerekkel való szállításától ki vannak zárva a következő tárgyak: törme- lék, hó, udvari víznyelőlökből kiszedett iszap, kertekből és udvarokból származó hordalék, a különböző iparok hulladékai, gőzkazánok- tól származó salak és hamu, elromlott áru, szalma és egyéb csomagoló anyag.

Az elszállítandó házi-szemét előírászerinti, csukható, cinezett bádogból készült tartályok- ban, a kolomp jelére haladéktalanul átana- dó.

A köztisztaság érdekében, illetőleg a fent- nevezett rendszabályzat 15. cikke értelmében, a szállításról ki vannak zárva a fent felsorolt

anyagok és mindenféle háziszemét, ha rossz karban levő, vagy nem előírászerű tartályok- ban lesz átadva.

A városi szemétszállítás közgei szigorú rendeletet kaptak a fenti előírások pontos be- tartása tárgyában.

Az ezen rendelkezések elleni kihágások a szabályrendelet 19. cikke alapján 200—1000 lejig terjedő pénzbüntetéssel lesznek sújtva.

Brasov, la 17. August 1931.

Comisia Interimară,

Presedinte:
Juliu Suciú m. p.

f. Secretar General:
Precup m. p.

PRIMARIA MUNICIPIULUI BRASOV

No. 18.531—1931. serv. ad.-tiv.

HIRDETMEY

a személyazonossági könyvecskének (car- net de identitate) Brassó törvényhatósági vá-